

2014 літо № 3(86) Рік XXIII

"Ту мене мати породила,
солодким молоком кормила,
Ватра

ту хочу жити умирати,
де жили мій отець і мати"

(О. Павлович)

ISSN 1232-2776

Свято лемківської культури
Лемківська ватра

32

Дороги Гості, «заходте до хиж» – під широченну повалу ватряного павільйону.

Неє рока, жеби ватряне не взріли даких змін, кед приходят до Ждини на чергове лемківське свято культури «Лемківску ватру». Фурт змінятя інфраструктура об'єкту, можна би речи – панорама Ватри: то нова сцена, «Лемко-стріт», твердо під ногами, під автами, новий «Шафранів» кіоск, інчий потік, сипанец, то зас нова ... якась конструкція!

Завдяки тяжкій праці газдів той лемківської території (читай: придбали ціле залізо до побудови павільйону)

Лемківська свята паломницька земля

*З радостью вітам свою святу землю руску, лемківську,
Знам, же є все святіша, все по новій Ждині,
Все є святіша з натхніньом нових паломників,
Душа їм тремтит од споминів, жертв, трагедій!*

*„Вісло“, гей ти „Вісло“, зродила терпіння, силзи, болі,
Не можна втишити плач Матери за своїма дітми!
Діти своєю Матери хтят, все глядають, найдут и мають!
Ждиньо! Фестивалю паломників! Дзвін з Дзвіниці!*

*Одсвіжай спомини! Скликуй внуків, вітців и дідів...
Розкішно дзвон! Най горит ватра, молодіст най сьпіват!
Пісня най ся несе, братя и родини подайте сой руки, гуляйте!
Розквитай, ружо, молоди танцуйте, най квітне коломийка!*

*Тори най спочивають як боляча рана вигнанства!
Пам'ятник жеби вічно став як пам'ят про жертви!
Хрест трираменний най би досягнув совіст човечества!
Дзвоне з Дзвіниці, дзвон по свідоміст безсвідомих!*

*Ти, лемку, брате мій милий, без вини винуватий и вигнаний,
Розшмарений по окраїнах Польци, жеби-с цезнув, пропав,
Ти запалив Ватру з попелу и як Фенікс верташ гу святині!
Рідной землі, пам'яти и пам'ятників – милой Матери!*

*Дзвін з дзвіниці, Хрест, Пам'ятник, тори...
Символи, лем часточки фестивальської лемківської землі,
Де ся кляче, Молебни и Панахиди служит, з думками бесідує...
Ведут паломників до Воскресіння – Любови, Надії, Радости!*

*Дзвони скликають тисячі паломників з Польци, Канади, Сербії,
Думки лемків з ріжних сторін світа попереджають и голосят:
Ту зме! Зме живи, жиєме! На нашії землі жити хочеме!
Землю свою и Церкву любиме! Ту з думками вічні остаєме!*

и пінязьом (чит. вспертю) Європейского фонду регіонального розвитку, ОЛ оддало до ужитку новий об'єкт з ріжним, так по правді, призначіньом. Буде то пляц під вистави, під презентації, ту ся посилиш при гостині, а и духово при музиці, ту побесідуєш неінтернетово, а як пощастит - то найдеш другу половицю собі подібну.

В ідеальні теплий ден 28 червня за згодом пана Петра Чухти - довголітнього Старости Ватри, котрий знає каждый міліметр об'єкту Ватри, запрошени гості урочисто отворити новопоставлений павільйон. Басанунку одночасно протяли: Війт Устя Горлицкого (чит. Руского) Дмитро Ридзанич, Віце-староста Горлицкий Кароль Гурскі, Голова ОЛ Штефан Гладик и представник Єврорегіону «Татри» Міхал Ставарскі. Зобраних кількасот відвідувачів могли сами переконатися, же пляцу під повалом ватряного павільйону вистарчит для вшитких, фурт пахне ту печена кобаса чи кашанка, а ищи хтоси пригріват. Тим разом били то руснаки з-за меджи, діти місцевого «Лемківского перстеніка» з танцювальном програмом и вихованці гладишівського осередка «Елеос».

Лем фахман - виконавець об'єкту - голову до гори задерав: „А ту бим ищи жердку прикрутив, ту кривульку видовбав“. Хто зна, може и обіцяв, же єй (чит. свою перлину) ищи дакус прикрасит як суцо!

(мг)

Злітаються як журавлі – на Ватру

Липневий номер «Ватри», як все, витат гості свята «Лемківська ватра» в Ждині з різних сторін свята і запрошат до спільного переживання незабутніх хвиль з рідном культуром на рідній землі.

3 липня минули роковини смерті головного редактора журналу «Ватра» Петра Шафрана і оддаєме до рук читачів юж четверту «Ватру», приготувану без пильного ока нашого вчителя. Пам'ятаме о тих роковинах і віримо, же позерают на нас з того ліпшого свята і по-своєму сперают в діях і помагают в трудностях.

В тим році вшановуєме тіж пам'ят Ярослава Полянського, диригента, композитора з лемківського села Поляни. З той нагоди під час офіційального отворіня фестивалю в суботу загостит на сцені створений ним знаменитий хор «Журавлі».

На тогорічній Лемківській ватрі в Ждині забракне офіційальної делегації Всеукраїнського Товариства «Лемківщина» в зв'язку з війном, яку розпалят Росія в східних регіонах України, численними жертвами серед військових і звичайних люди. Практичні вшитки лемківски фестивалі (в тим Лемківська ватра в Монастирську) в Україні в тим році ся не одбудут. Розумієме Вашу позицію і солідаризуємеся з тими, хто борєся за власну свободу і незалежність. Пам'ятайте, же ситуація безпосередньо стосуєся тіж лемків, виселених в 1945-46 рр. з Польщи, яки жиют в Донецкій і Луганській областях, адже власні до східних регіонів України вивожено лемківски і бойківски родини. На Донбасі діє регіональне товариство «Лемківщина», а до недавна одбивалася тіж Лемківська ватра. Они найбарже потрібуют нашої підтримки. Оптимізму додают слова Яцка Куроня – ініціатора покликаня Комісії національних і етнічних меншин в Сеймі РП і єй багаторічного голови, речника інтересів меншин, в тим тіж лемків в Польщи, котрого юж 10 років неє з нами – слова о наших людях: «Пориває мене, робить мене сильним та нечувана, та неправдоподібна воля до незалежності, яку повторюють покоління за поколінням, проходячи через тюремні табори і каторгу». Віримо, же сильни духом витримает не єдно випробування і добро скорше чи пізніше виграт зо злом.

Спіткаймеся на Лемківській ватрі в Ждині, жеби одчути єдність поколін – од найстраших до малих діти, єдність серц при ватряним огниску, свою власну силу і вартість. Тішмеся каждым хвилем на лоні зелених гір і чистих потічків, серед бесіди і культури з дідів-прадідів.

(ред.)

Зміст:

Дороги Гості!

Актуальна тема - В. Гойсак	3
Письмо Міністра Середовища	4
Минув черговий шкільний рік - В.Гойсак	4
Кругни́ска prowokacja - О.Маслей	6
Мандрівки Лемківщином - Розтока - А. Вєв'юрка ...	7
Антонич знову у Гімназії - Ю.Онишканич	8
Як дружки бальцом честували - В.Гойсак	11

Подорож до Кошаліна А што чути на Антоничівці Як єм ішов од Лігниць

Замєніцький Кермеш - А. Вєв'юрка	17
Презераме стари фотографії і документи	18
З мойой полицки	19
З домашньої аптечки - А.Шкурат	20
Вертайме до давних імен - А.Вєв'юрка	21
Ярослав Полянський	22
Лемківська хроніка	24

Блог. www

200-ліття церкви в Королеві Рускій

❖ На обкладинці: 3 афіши 32-ой Лемківской ватри інспірація

❖ Фото: А.Вєв'юрка, Л.Клімкевич, М.Гойсак, Л.Тилявска, О.Сирник, Т.Скоромна, Б.Кєлтिका, М.Сокач, Е.Пиж, teatr.legnica.pl, М.Онишканич

Минув черговий шкільний рік

Минув черговий шкільний рік. Яким бив, чим ся можут похвалити наши пункти навчання? – з таким звіданням звернулася до вчителів української мови на Лемківщині од Сянока по Криницю. На тим терені діє 13 таких пунктів шкільних і міжшкільних, працює в них 9 вчителів. На східній Лемківщині в Сяноці, Мокрим, Загір'ї, Репеді і Команчи, на західній – в Висові, Устю Руским, Гладішові, Лоси, Ропі, Горлицях, Криниці. Пункти сут організувані при школах (початкових, гімназіях і середніх), згідні з законодавством каждый учень має право до 3 годин тижнево, група повинна мати принаймні 3 учні. Групи сут ділені віково: кляси 1-3, 4-6 початкової школи, 1-3 гімназії і 1-3(4) середніх шкіл. Якби в єдній клясі школи било принаймні 7 записаних діти, можна

створити для них особну групу. Родиче записують свою дітину на заняття, як мають таку волю, втвди оцінка з української мови лічиться до середньої оцінок учня зо вшитких предметів.

Знаме, же навет найбарже цікави і професійно приготовлени уроки не завше заохочають до науки. Жеби заінтересувати діти і мобілізувати їх до роботи, вчителі часто залучають їх до артистичної діяльності, до участи в конкурсах, організують виїзди.

Два роки тому по перерві зачав працювати пункт навчання української мови при початковій школі в **Висові**, працює там Анна Чухта. В минулим шкільним році вчилося ту 11 діти. В початковій школі в **Гладишові** 6 діти ходит на лекції української мови, вчитель Еміль Гойсак. При школі юж понад 10 років діє ансамбль «Лемківський перстеник», який гуртує не лем учнів той школи і устяньської гімназії, де они продовжують науку, але і діти з інчих сел, а тіж дошкільнят. В гімназії в **Устю Руским** української мови вчит Олександра Качмар, на заняття приходило ту 6 учнів.

В пунктах навчання української мови в **Горлицях** працюють Вікторія і Еміль Гойсаки.

Статистика учнів виглядат так: 0-3 кл. – 8 ос., 4-6 кл. – 4 ос., гімназія 11 ос., середня школа – 6 ос., разом 29 ос. Разом з сестром Тересом, котра вчит катехези, організуєме шторічни виступи на св. Миколая, різдвяний вертеп, День мами, на котрим юж традиційні, крім віршів і сьпіванок для мам, діти представляють інсценізацію байки, в тим році вшитки разом витігали «Ріпку». До виступів долучаються і діти з садочка, хоч осібних занять для них неє. Добром традиційом тіж є закінчіння шкільного року з молебнем, забавами і печиньом кобасок в саді сестер Василянок. Старши гімназисти і учні середніх шкіл ангажуються в проведення ріжних спіткань в Центрі культури ім. Б.І. Антонича, а вибрани прібують своїх сил на сценах – в двох останніх роках як ведучи Кермешу в Вільхівці. Горлицька школа №5 (при котрій діє міжшкільний пункт навчання для початкових і гімназійних клясів) активні співпрацює зо школами з України, одбиватся виміна молодежи, што тіж спричинило заінтересування лекціями української мови серед польських гімназистів.

Пункт навчання української мови при початковій школі в **Лоси** гуртує 6 учнів, а при гімназії в **Ропі** 4 учнів. В пунктах працює

Стаття Лемківски ліси „Спір о справедливист” („Ватра”, № 2(85) має свою континуацію. Добрі, же чергови спітканя організувани ОЛ в справі поверніня лемківских лісів приносять таки результати:

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska
Janusz Zaleski

Warszawa, dnia 26 marca 2014 r.

Pan Adam Wasiak
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z pismem z dnia 26 lutego 2014 r. radcy prawnego Pawła Sokoła reprezentującego Zjednoczenie Łemków w Gorlicach, informującym o działaniach Lasów Państwowych mających na celu przedłużenie postępowań o zwrot byłym właścicielom nieruchomości leśnych przekazuję następujące stanowisko, z prośbą o stosowne wykorzystanie.

W pismach z dnia 18 grudnia 2013 r. znak DLP-II-680-6/50965/13/JJ oraz z dnia 28 stycznia 2014 r. znak DL-P-II-680-3/364/14/JJ wyraziłem swoją opinię, że zaskarżanie wszelkich zapadłych w postępowaniach administracyjnych czy cywilnych orzeczeń nie świadczy jednoznacznie o dbałości o interes Skarbu Państwa. Takie działania nadleśniczych, biorąc pod uwagę obowiązujący stan prawny i zapadłe w podobnych sprawach wyroki sądowe, nie wypełniają normy art. 35 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach w zakresie właściwego reprezentowania Skarbu Państwa w działaniach wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej. Zaskarżanie zapadłych orzeczeń musi być uzasadnione ich potencjalną wadliwością, gdyż w przeciwnym razie rodzi to tylko konieczność ponoszenia przez Skarb Państwa dodatkowych kosztów postępowania sądowego i zastępstwa procesowego.

Podkreśliłem, że w przypadkach, gdy dawni właściciele są już w posiadaniu ostatecznych decyzji orzekających na ich korzyść i rozpoczną procedurę zmierzającą do odzyskania działki celowym wydaje się dążenie do zawierania ugód i nie wszczynanie postępowań w trybach nadzwyczajnych k.p.a. czy kierowanie skarg do wojewódzkich sądów administracyjnych.

W związku z tym, że w dalszym ciągu dochodzi do działań Lasów Państwowych mających na celu przedłużenie postępowań o zwrot byłym właścicielom nieruchomości leśnych, proszę Pana Dyrektora o wyciągnięcie konsekwencji wobec pracowników Lasów Państwowych działających wbrew polityce Ministra Środowiska.

Z poważaniem,

(podpis)

Do wiadomości: Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

Олександра Качмар. Навчання в **Криниці** провадит Лариса Шкварла. В початковій школі було в минулим шкільним році 10 учнів, а в гімназії – 4 год. Діти потішили свої мами і вшитких парафіян прекрасним виступом на Ден Мами на приходстві.

Крім праці в окремих пунктах і школах, котра закладат участ в традиційних тепер для вшитких шкіл Днях мов, шкільних академіях, старамеся спільні з Об'єднанням лемків організувати для діти додаткови цікави спітканя. В 2013-2014 шкільним році били то XI Дни Антонича, зорганізувани в Гладишові з участю діти з України – лемківського ансамблю «Гречни фрайрки» з Монастириск; академія до 200-ліття Т. Шевченка, в рамках котрой одбився конкурс рецитаторский і конкурс малюнку (детально писали-зме в попередніх «Ватрах»). Нагородом за цілорічну працю бив виїзд «Лемківського перстеника» на фестиваль українських дитячих ансамблів до Кошаліна. До ансамблю належат діти з пунктів навчання з Гладишова, Устя, а тіж з Горлиц і Лося. Крім того, учні пунктів навчання на Горличчині брали участ в загальнопольських конкурсах малюнку «Картини з життя і творчості Шевченка» і «Рідні землі дідусів моїми очима» (II місце в наймолодшій групі та 5 відзнак).

Вчителі зо Східної Лемківщини можут похвалитися більшом кількістю учнів, активніше співпрацюють тіж з великим осередком в Перемишлі. А о своїй діяльності охоче діляться з нашими читачами.

На терені Сяніцького відділу ОУПу діє кілька пунктів навчання, в яких працюють 4 вчителі. В **Сяноці** діє міжшкільний комплекс навчання при основній школі № 1. Навчання в трьох групах провадит Маріанна Яра: дошкільнята і I-III кл.; IV-VI і I кл. гімназії; II і III кл. гімназії і ліцей. На занятя в 2013-2014 р. ходило 27 осіб. Учениця III кл. гімназії Олександра Марчак дійшла до фіналу олімпіади з української мови, била єдном з 5 найліпших учнів в цілім Підкарпатским воевідстві. В **Мокрім** і **Загір'ю** навчання української мови провадит Мажена Онишканич. В початковій школі на уроки приходит аж 35 діти, котри вчатся в трьох вікових групах (0-I кл., II-III кл., IV-VI кл.), до гімназійної групи в Загір'ю належит 12 осіб. Учениця гімназії Діана Вельц в тим році била лауреатком олімпіади з української мови на рівні воевідства. Пункт навчання в **Команчі** провадит Мирослава Ковальска, в занятях бере участ 5 дошкільнят, 14 учнів молодших класів I-III, 10 учнів кл. IV-VI і 5 гімназистів. Іщи єден пункт навчання на Сяніччині діє в **Репеді**, працює

ту Ярослав Машлюх. В початкових класах вчится 12 діти, а в гімназійних 4 учні.

Вчителі зо згаданих пунктів навчання приготують спільни академії, стрічи для своїх учнів і кожного року організують поїздку в Україну. В тим році 12-13 червня одвідили Ужгород і Мукачеве на Закарпатю, звідили замок, скансен і виступили з концертом, а тіж підписали кілька договорів про співпрацю. Крім того, учні приготують традиційни виступи на св. Миколая, представляють вертепи, урочисто відзначали 200-

Варшати на Днях Антонича

ліття Т. Шевченка 2 марця на світлиці в Мокрім разом з ансамблем «Ослав'яни» і кружок сільських газдинь. В грудни 2013 року діти брали участ в IX конкурсі рецитаторским ім. Уляни Кравченко в Перемишлі. Перше місце здобила Роксана Михайлишин з пункту навчання в Репеді. В минулим році вчителі реалізували тіж барз цікавий проєкт, фінансуваний през сяніцьке староство, в рамках котрого одбилися варштати традиційних веснянок і гаївок. Діти вчилися тих давних обрядових співанок і хороводів, а потім виступили в Мокрім і на горі Городище. Учні брали участ в отворію пам'ятної таблиці Б.І.Антонича на Гімназії № 2 в Сяноці.

Не забракло праць учнів з Сяніччини і на загальнопольських плястичних конкурсах, немало учнів стали лауретами, м. ін. в конкурсі «Шевченко – наш приятель» третє місце здобила Єва Бойчик з гімназії в Загір'ю, а відзнаку – Олександра Вархоляк з Мокрого; лауреатом конкурсу «Землі дідусів моїми очима» била Юлія Гоцко з гімназії в Загір'ю.

Вшитким вчителям і учням жичиме приємних вакацій по сповненім праці навчальним році і нових досягнень в майбутнім.

*з вчителями розмавляла
Вікторія Гойсак*

Krynicka prowokacja służb specjalnych wolnej III RP

W dziesiątą rocznicę śmierci - Jackowi Kuroniowi poświęcam

Była piękna październikowa jesień 1997 roku. Przewodniczący Komisji ds. Mniejszości Narodowych Jacek Kuroń zwołał ją na wyjazdowe posiedzenie na Łemkowszczyźnie. Wasko od tygodnia przygotowywał transparenty na powitanie komisji w Uściu Gorlickim, dawnym Ruskim. „Oddajcie nasze lasy”, „Do Unii Europejskiej z naszą krzywdą” widniały napisy. Aż nie tak trudno uwierzyć, że wtedy nie mogliśmy znaleźć chętnych do trzymania tych transparentów. W końcu jednak rozwinięto je.

Jacek był bardzo zadowolony z powitalnego protestu. Spotkanie w sali gimnastycznej szkoły podstawowej w Uściu Gorlickim na temat zwrotu rolnikom zabranych po wojnie lasów było bardzo emocjonalne i burzliwe. Wszystkim w pamięć zapadło wystąpienie weterana II wojny światowej, żołnierza - Łemka Wasyla Kopczy i protestacyjny zwrot wszystkich medali zdobytych na „polu chwały” II wojny światowej, Jackowi Kuroniowi. Po tym były przeprosiny Jacka Kuronia i prośba o przyjęcie z powrotem rzuconych na stół medali oraz pocałunek ręki Wasyla Kopczy przez Jacka Kuronia.

Do krynickiego ośrodka prezydenta RP „Echo” jechaliśmy z Waskiem sejmowym autobusem. Wasko przekładał i układał dokumenty tak jak to lubi, rządami ważności. Był późny październikowy wieczór, kiedy dochodziliśmy do ośrodka „Echo”. Przed ośrodkiem pojawił się Jacek Kuroń, liczni posłowie i cały sekretariat Sejmowej Komisji. Przyjezdni ruszyli zakwaterować się. To było pierwsze i tak liczne spotkanie reprezentantów Sejmu na naszej ziemi.

Po zakwaterowaniu, wszyscy, i my też, poszliśmy na uroczystą kolację. Siedziałem pomiędzy Jackiem Kuroniem i Bogusią Berdyczowską doradcą Przewodniczącego Komisji. Pamiętam stół zastawiony królewskim nakryciem. Mnogość przystawek, ogólnie dobrego jedzenia i kalambury słowne Jacka Kuronia. Potem zabrał głos oficjalnie, rozweselił obecnych, a na końcu dodał - Przyjechałem tu dla nich, pokazał na Waskę i mnie, więc chcę z nimi porozma-

wiać. Podziękował wszystkim i gestem ręki zaprosił nas ze sobą. Podszedł do szefowej ośrodka i zapytał czy jest tu bezpieczne pomieszczenie, gdzie moglibyśmy porozmawiać spokojnie? - Tak. Zaprowadziła nas do pokoju obok ośrodkowej restauracji. Kiedy weszliśmy Jacek wyciągnął rękę i mówi - Dla was jestem Jacek, nieoficjalnie a na posiedzeniu Komisji Sejmowej zachowujcie ogólną formę, ok? - Tak, - odpowiedzieliśmy zgodnie. - Dobrze, o co jutro walczymy - zapytał. Wasko wyciągnął dokumenty i mówi: - Tu w Krynicy o Nikifora. - Dobrze, mów o co chodzi? Kiedy chciałem coś powiedzieć, rozległo się pukanie... Wszyscy spojrzeliśmy na drzwi. Wacek zaczął mówić o sprawie Nikifora - wtedy jeszcze Krynickiego a nie Epifaniusza Drowniaka. Pukanie powtórzyło się, stało się natarczywe i w końcu uchyliły się drzwi. Ukazała się głowa młodego mężczyzny, który rzekł: - Panie Kuroń ja chciałbym zadać

1998, на жидинській Ватрі, зліва: Галина Майчак, Яцек Куронь, Анна Кузьм'як, Василь Шлянта, Катерина Хом'як

panu tylko jedno pytanie... - Przepraszam ale mam tu ważne spotkanie - spokojnie odpowiedział Jacek Kuroń. - Ale tylko jedno pytanie...? - To po spotkaniu. A ten natarczywie swoje - Ale bardzo proszę, bo my zaraz wyjeżdżamy...? - Dobrze. Odpowiedział Jacek. Do pomieszczenia weszło dwóch facetów, jeden z obandażowaną prawą ręką. Usiedli obok nas przy stoliku i ten natarczywy pyta. - Panie Kuroń kim się pan bardziej czuje Żydem czy Ukraińcem?

Złe pytanie, - spokojnie odpowiada Jacek. Gdybyś mnie zapytał - Kim jestem? Odpowiadam: Polakiem. Te-

raz przyjechałem rozwiązywać problemy mniejszości ukraińskiej i staram się czuć Ukraińcem, a kiedy będę rozwiązywać problemy Żydów w Polsce, będę się starał czuć Żydem!

Jedno pytanie przerodziło się w czysto antysemitcki atak na Jacka. Jacek z kamiennym spokojem odpowiadał faciom, wyjaśniał. Raz Wasko, raz ja napominamy nieproszonych, aby wyszli - bo miało być tylko jedno pytanie. Goście nie zwracają uwagi na nasze upomnienia.

Czujemy obaj z Waskiem, że to chłopcy „specjalni”. Po dłuższym słownym gnębieniu Jacka i nas też, we mnie temperatura rośnie. Wstaję i mówię - Proszę wyjść! A gościu z obandażowaną ręką do mnie: - Chcesz wyjść to chodź. Wychodzimy z pokoju i idziemy. Wasko zostaje z tym drugim i Jackiem. Wychodzimy przed ośrodek „Echo” wkładam ręce do kieszeni i mówię do niego. - Bij jak w worek, ubeku,

ile chcesz. Ja tu jestem na zaproszenie Sejmu RP i to Sejm RP ciebie rozliczy z tego co zrobisz, a TY? Gościu zdębiał, odjęło mu mowę. W tym samym czasie Wasko wyszedł za nami i mówi: - Proszę poczekać tutaj a ja zadzwonię po policję. I ruszył w kierunku recepcji.

Nagle obandażowany dostaje sygnał alarmowy na telefon, słyszę wyraźnie. I zaczyna biec w kierunku recepcji. Ja za nim. Obydwaj ze swoim kolegą spotykają się przy recepcji i znikają za służbowymi drzwiami. Ja do drzwi – zamknięte. Przywołuję recepcjonistkę, pytam pewnym głosem. – Kim oni są? - Nie wiem? - Jak to? Znikają za służbowymi drzwiami w prezydenckim ośrodku i pani nie wie kim są? Proszę zawołać kierowniczkę, - mówię. Razem z Waskiem pytamy bladą jak papier kierowniczkę: - Kim są ci dwaj „panowie” i gdzie są teraz? - Nie mam zielonego pojęcia gdzie i kim są?

- Tylko pani знала miejsce spotkania, - mówię. - I tylko pani mogła wskazać im, gdzie jest Jacek Kuroń. Proszę dzwonić po policję, - mówi Wasko. Ależ panowie ja naprawdę nie wiem kim oni są. - Rozumiemy, - odpowiadamy. - Kierownikiem ośrodka Prezydenta RP zostaje przypadkowa kobieta z ulicy. Odprowadzamy Jacka do jego pokoju, sami idziemy do swoich.

Jeszcze rozmocjonowani zaczynamy łączyć fakty. Jacek poprosił o bezpieczne pomieszczenie. Tu był klucz! Służby specjalne myślały, że spotkamy się w pokojach hotelowych, obojętnie czy to w Jacka Kuronia czy też w naszych. Tam słyszeliby nas bez komplikacji a w bezpiecznym nie. Dlatego przerwali nam spotkanie!

Rano po śniadaniu, przyjeżdża Janusz Pater - Dyrektor Wydziału Spraw Wewnętrznych, Wyznań i Paszportów Województwa Nowosądeckiego i pyta mnie od razu - Nagrywali coś? - A co mieli nagrywać? - odpowiadam, - I skąd pan o tym wie, że można było coś nagrywać? - Kierowniczka ośrodka powiedziała, że była jakaś awantura! - Raczej wasza prowokacja odpowiadam...

Na salę posiedzenia Sejmowej Komisji ds. Mniejszości Narodowych spokojnym krokiem wchodzi Jacek Kuroń i zaczyna: - Wczoraj wieczorem, kiedy chciałem porozmawiać z reprezentantami Zjednoczenia Łemków dwóch prowokatorów przerwało nam spotkanie, pytając mnie kim się bardziej czuję Żydem czy Ukraińcem?

To była największa sensacja dziennikarska wyjazdowego posiedzenia Sejmowej Komisji w Krynicy. Sprawy „Akcji Wisła”, Nikifora – Epifaniusza Drowniaka, łemkowskie lasy i wszystko, co ważne dla nas, przykryte zostało mierną prowokacją służb specjalnych, wolnej już III Rzeczypospolitej Polski. Ale kto o tym pamięta? Jacek Kuroń nie żyje od 10 lat. Chyba tylko sprawcy i ja.

Aleksander Maślej

3 циклю: Мандрівки Лемківщином - Розтока

В другу подорож по Лемківщині запрошую до **Розтоки**, а властиві Розтоки Велької і до Крижівки. Лем Розточане знають, што била ціж Розтока Мала, звана Розтічками. Ту повинен-єм зачитувати початок співанки: «Як єм ішов до Розтічок...»

Од гори Присліп до млина Тарасевича

Село положене є на північній страні Яворини Криницької (1114 м) в долині потоку Розтока. Нижня частина села є там, де лучатся потоки Розтока і Крижівка, там де бив водний млин Тарасевича. Некотри вважають, што там є початок ріки Кам'яниця Навойовска (32,3 км), хоц офіційні названа є лем Кам'яниця. Вижній конец села - то гора Присліп, медже Яворином Криницьком а Рунком.

Село од віків било руске. Льокація села на праві королівским то XIII вік, але люде мешкали ту скоріше, право часто лем порядкувало осадників і землю, на якій жили. Друга льокація села мала місце на праві волоским в 1649 р. Перши люде пришли як осадники з Русі Галицької, в спогадах розточан і не лем є пам'ят про втіканя перед татарами і тота пам'ят сягат давних віків. Село Розтока належит до гміни Лабова, яку творят села Луг, Барновец, Маційова, Розтока Велька і Мала, Угрин Нижній і Вижній, Нова Весь, Лосє, Крижівка і Складисте. Історія самой Лабовой сягає XV віку, назва села походить од шляхти руской гербу Лаба (Noga), яка втікала перед татарами і ту нашла своє карпатске щастя. Збудувала сьвіт, де в згоді до XX віку жили русини, поляки, жиди і цигане.

Граб'я Адам - приятель лемків

Куплени в 1792 році землі Лабовой Гелена Апольонія Массальска продає юж на ліцитації в 1799 р. за 451 тис. фльоренів польских. Купцем є Францішек Стадніцкі гербу Шренява без хреста, котрий 28 мая 1800 р. отримав акт власности землі Лабівської. Саму Лабову дістав єдним актом купна від Ізабелі Любомирської в 1800 р. Граб'я Стадніцкі переказав землю Лабівску як віно Теклі, яка вишла замуж за Яна Кантого Стадніцкого, а їх правнук Адам граб'я Стадніцкі з Навойовой бив останнім властителем Лабовой. В Розтоці як і в цілій гміні Лабова люде працювали головні на полю і в лісі. Барз дуже для лісів зробив остатній граб'я Адам Стадніцкі, котрий казав витинати стари без вартости буки та садити нови. Найвекшим осягніньом граб'ї било заложиня перших в Польци резерватів: Барновец, Угрин, Лабовец і резерват ім. проф. Чаї в Лосім.

Дбав він тіж про своїх гайових, впровадив для них убезпечиня. І така мала цікавостка, што спровадив він польского бачу, котрий пас йому уці на полонині лабівській. Люде іщи пам'ятают тоти часи (тоди дівчата і діти) як ходили до ліса садити саджанці. Самого граб'ю Адама тіж барз добрі лемки споминают. Купив він м.ін. дзвін до церкви в Новівси (Новой Веси). По виселіню виїхав разом з лемками на захід і там юж в інших реляціях, не як пан – граб'я став приятельом наших люди. Комунисти забрали йому ціле майно і часто лемки помагали йому віднайтися в новим світі, хоц, як знаме, сами перешли біду.

Скарби збійників

На теренах Розтоки і в околичних селах від віків жили збійники. Люде браталися тіж з нима, бо то бив спосіб боротьби з натиском панів і польского костела (землі т.зв. панства мушинского належали до єпископів краківських). Найбарже відоми збійники то Савка з Крижівки, Матей Квочка, Прокоп Капка і Василь з Лабовой. Місцем, де сходили ся збійники, била не існуюча юж корчма на Крижівці, але векшіст яскинь збійників било в Маційовій. Може там до внеска сут закопани скарби? Не забивайте о тим, як одвіджате Лемківщину. А сами легенди про криївки розбійників, в яких били вельки скарби повни срібла, золота, дорогих камени, оповідали практично в кожном селі коло Криниці. Однак сумна била доля деяких наших розбійників. Драгони єпископа краківского Савку вбили на паль, а Прокопа повісили в Мушині.

Під покровом св. Димитрія

Краса Розтоки то тіж багата природа. Можна ту в лісах видіти соловія шарого і рудого, деркача, орла, рися, вовка та орліка. Природу в Розтоці прикрашат лемківська церква св. Димитрія з року 1819 або 1818, побудована на місці попередньої. На жаль, іконостас з кінця XIX віку є не повний, деяки ікони з іконостасу вісят на бочних стінах, а деяки взагалі не є. Барз цікавий є бічний вівтар, длятого што найцінніша ікона є вкрита, а на ній написана менше цінна (серце Ісуса Христа). На жаль, часто так бивало в наших церквах, што ікони писали на старших, штоб може вшанувати святіст першой, але і з простої вигоди. Церква знаходиться на Шляху дерев'яної архітектури Малопольского воєводства.

Розтока, Хрест

Доля розточан

В 1938 році в Розтоці мешкало деси 600 люди (в Крижівці 200), било 90 газдівок, хоц родин било веце, в тим 3 родини жидів. Для порівняня внеска в Розтоці мешкат коло 360 осіб. В 1945 році 45% мешканців села виїхало на Радянську Україну, на

територію гнесьной Західной України. В 1947 році в рамках акції «Вісла» виселено 46 родин, деси 250 осіб на захід в околиці Лігниці. Виселених люди могло бити веце, бо часто в родинях било веце як 10 люди, а і родин часто мали таке саме назвиско. Популярни наши назвиска в Розтоці то м. ін.: Мерена, Домбровські, Шафран, Єдинак, Полівка, Голов'як, Тарасевич, Репела, Федорчак, Чупак, Вогаза, Вільчак, Гопей, Прокопчак, Масцюх, Щерба, Галькович, Жук. Потомкове тих родин далі чуют в собі лемківську красу, яка б'є од Розтоки і Крижівки. За тото ми вшитки Вам вдячни. А нерозточанам і некрижівчанам пропоную завітати до тих

наших сел, де краса природи і історії вказуют, як гардий бив наш світ перед 1947 р.

Адам Всв'юрка

Б.І. Антонич знов у Сяніцькій гімназії

21 червня під час Світового з'їзду сянічан було урочисто відкрито пам'ятну таблицю поета Б.І.Антонича на будинку Гімназії № 2 ім. Королеви Зофії, в якій він навчався. Голова Сяніцького відділу ОУП Маріанна Яра розповіла, що 7 років тривали старання встановити таблицю. Ініціатором її встановлення було Об'єднання лемків. Цікаво, що саме в цій гімназії навчається більшість наших дітей з Сяніка і околиць, дирекція гімназії прихильна нашому середовищу і мрія нарешті здійснилася. Поруч з Антоничем на таблиці є прізвища польского поета Маріанна Панковського і єврейского Кальмана Сегаля, які теж навчалися в цій гімназії. Крім того посаджено дубочки, один з них носить ім'я Богдана Ігоря. На відкритті звучали пісні на слова Б.І. Антонича, які поклала на музику Сусанна Яра, у виконанні

дітей, дорослих та деяких учасників хору «Ірмос», Оля Марчак декламувала вірші Б.І.Антонича та вірш сяніцького поета Януша Шубера про Б.І. Антонича. Своїми враженнями ділиться з читачами учасниця свята Юлія Онишканич.

(62)

Богдан Ігор Антонич - це український поет, який народився на Лемківщині в селі Новиця. Для мене, дев'ятнадцятирічної людини, це не лише один із багатьох поетів, це хтось більше. Його поезію, а перед усім вірші, покладені на музику, я

Біля будинку Гімназії №2

вивчала, коли була маленькою дівчинкою, а вони дзвенять в моїй голові і по сьогодні. Він присутній у моєму житті від наймолодших років, але з плином часу його поезія стає більш зрозумілою і ближчою мому серцю. Пригадую, як в ансамблі „Зоряний Сянічок”, в якому я піростала, співали ми пісні „Ріка зміяста” чи „Мій брат - кравець хлоп'ячих мрій”. Спочатку були це для мене лише веселі і енергійні мелодії, але коли я вже була старшою, почала задумуватися над змістом цих пісень. Тоді я зрозуміла, які чудові слова віспівую. Антонич у чудовий і неймовірний спосіб розмальовує словами красу лемківських земель. Це поет з великим серцем, серцем, яке залюблене в лемківську природу. Свою юність він пережив у Сяноці, де навчався в гімназії. Щоб вшанувати його як визначного поета, при цій школі 21 червня 2014 р. відкрили пам'ятну таблицю. Думаю, що це велика відзнака для самого поета та для нас українців. Я дуже рада, що могла взяти участь у такому заході і разом з друзями виспівати ще раз прекрасні пісні Антонича. Думаю, що варто взяти у руки його збірку, поїхати до Новиці та сісти при ручаю, почути запах свіжих смерекових лісів, подивитись на гори і ще раз зустрітись з віршами письменника.

Юлія Онишканич

Акція “Вісла” — Пам’ятаємо! 1947

Ми живий окалічений слід

16 березня цього року на засіданні Головної управи ОЛ в Горлицях встановлено, що 28 квітня стане Днем пам’яті акції “Вісла”. ОЛ хотіло пригадати цю сумну дату трагедії нашого народу, але і надіялось, що всі наші організації, церкви, школи, пункти навчання і ціла громада підтримають цю ініціативу. Дякуємо, що ми відчули сигнали, що наша меншина пам’ятає, чим була акція „Вісла” для наших предків, але і для нас, бо ми її живий, окалічений слід від Лемківщини по Перемищину і Холмщину. Це знак, що правда, хоч болюча з 1947 року, однак в нас жива.

Не знаємо, чи всі ці сумні святкування зродились з голосу управи ОЛ, але то тим більше свідчить, що хочемо пам’ятати, чим був 1947 рік. Ziemie Odzyskane не були для нас даром. Назначено нас тут страхом і заперто в зруйнованих, без вікон і дверей хатах. Але і там пробилось наше життя і воно існує досі. Через роки дарувало наступним поколінням красу вкрадених гір.

Не хочемо будити минулий світ, щоб нести ненависть і сьогодні судити теперішнє польське покоління. Бог не дав нам такого права, а і ми не просимо про такий суд. Тих, які відповідали за акцію “Вісла” вже нема на цьому світі, а і масова відповідальність ніколи не є справедливою. Власне акція “Вісла” офіційно й була вчинена за принципом масової відповідальності за вбивство К. Свєрчевського.

Сьогодні хочемо лем і тільки пам’ятати і голосити приховану правду з 1947 року, в якій живе зло акції “Вісла”. Правду цю хочемо передавати молодим поколінням, щоб знали, якою дорогою їх діди “прийшли” на Ziemie Odzyskane. Час затирає терпіння, може, це і добре, але не можемо будувати наш світ на неправді, що акція «Вісла» була для нас добром. Говорять це люди, які забули вже дорогу до рідної Церкви чи мови. Пробують заглушити голос сумління, але він не втихне, доки є в людині життя. Говорять це також люди з польських середовищ, які дивляться на світ очима шляхти з І Речипосполитої. Такий погляд сьогодні є нереальним, бо він минулий, закритий вже в історії.

Голос пам’яті у Члухові, Лігніці

Ми — ОЛ- чули голос пам’яті про акцію “Вісла” м.ін. в Члухові та околицях, де наша громада молитвою, квітами та свічками вшанувала пам’ять про цю трагедію, встановлено пам’ятну дошку. Українська школа в Лігніці також вшанувала цю трагічну річницю. 28 квітня делегації класів

запалили свічки під таблицею про акцію “Вісла” при вході до школи. Цю таблицю було встановлено Об’єднанням лемків та Об’єднанням українців у Польщі при підтримці дирекції школи і влади Лігниць в 2007 р. на 60-і роковини акції “Вісла”. Таблиця є доказом активного життя нашої меншини в Лігници практично від 1947 р. Життя

це було заперте в хатах, де була тільки рідна мова і молитва, або ж виявлялося у пробах віднайти по селах розкинутих сусідів з рідних сіл. А потім перша українська початкова школа в Ярошівці, початки православних парохій і перші греко-католицькі богослужіння в римо-католицьких костелах, бо тільки там була можливість відправи, а часто і так не дозволяли.

Світлом для нас на Лігниччині стала українська школа (спочатку в Злоторії). Після 1989 року з’явилася можливість побудови своїх церков і сьогодні лише деякі парохії не мають своїх святинь. У нас є свобода, тільки щоб вона не заглушила нашу живу любов до віри і традиції предків, не знищила почуття відповідальності за світ, вкрадений у 1947 році. Таблиця на стіні нашої школи щодня вітає учнів, але й інформує про акцію “Вісла” пересічних людей, які йдучи вулицею Т. Шевченка “мусять” пройти біля неї (щоденно біля тисячі осіб). Це урок історії, але й надії, що зло акції «Вісла» нас ніколи не знищить, адже щороку нові молоді люди приходять у свою - рідну школу.

Екранізації спогадів

Перед запаленням свічок всі мали можливість переглянути фільми фундації Романа Крика “Живі долі”. Учні побачили спогади людей, які пам’ятають життя перед 1947 роком та те, як насправді виглядала акція “Вісла” і світ на вигнанні. Молодь на екрані бачила усміх, сльози, але і певність тих людей, що добре пережили життя, бо не відреклися свого. В їхніх очах видно було також надію, що наше не пропаде, бо наступні покоління хочуть знати, ким вони є

і жити в вірі і традиції предків. Ми всі почули спогади св. п. Юлії Лежинської з Брунар, Марії Гойняк з дому Гойдич зо Щавника та її чоловіка Петра Гойняка з Нової Веси та родин Риствеїв і Святківських родом з Висової, Тилича, Мохначки і Солотвин (тих, хто хотів би побачити ці фільми та інші спогади запрошую на сторінку фундації: Fundacja Losy Niezapomniane <http://www.los.org.pl/>).

Там відчуєте силу і красу минулих світів, залишених у покинутих селах, але і привезених сюди на Захід, щоб жити хоч кус так само, як предки і пам’ятати, чом Бог дарував нам красу Карпат. Презентацію фільмів фундації «Живі долі» ОЛ організувало також в Заменіцах при греко-католицькій парохії за підтримки о. Павла Березки та при допомозі Андрія Перегрима.

Дорога правди

Думаю, що пам’ятаючи про акцію „Вісла” будимо пошану для того покоління, котре в час переслідувань і страху мало право відкинути своє, однак посвятило себе, свої родини, щоб тільки зберегти дар предків від Бога. Цим даром є дорога правди: ким Тебе Бог покликав до життя тим самим хоче Тебе бачити, коли свічка життя загасне. Дорога ця може більш крута через акцію “Вісла”, однак це не дає нам дозволу, щоб забувати, ким ми є для себе, родини чи наступних поколінь. Правда нашого походження є даром і тільки від нас залежить, чи цей дар буде в нас жити. Кожний сам собі повинен відповісти на це питання, щоб знати, чому Бог покликав мене до життя!

Адам Вєв’юрка

По пшєдшколю пішлам до уженду – і вогулі як тото бжмит?

Мали мовни грішки

Вплив польської мови на нашу бесіду барз ся одчуват. Нич в тим дивного, появляються нови слова, домінуют і творят мовний світ медіа – переважні польски. Таки штоденни мали мовни грішки перестаеме зауважати. Идемє до *Уженду Скарбового* або *Уженду Праці*, діти ходят юж до *пшєдшколя*. На слух тоти слова часто не одберамє яко чужи, але думам, же вистарчит їх записати і одразу будут виглядати підозріло: надмір шиплячих звуків/літер – то типово польска риса. Польському „ж” часто одповідат наше м’яке „р”, так заміст *уженду* можемє піти до *уряду*, а заміст *пшєдшколя* можна повісти *садочок*. То сут слова, котри називають елементи дійсности,

дійсності Польши, інтерференцію (вплив) легко витлумачити. Але практика підповідат, же асимілюємо тіж слова, котри не сут в бесіді новима, наприклад назви членів родини. Сучасни діти часто юж бесіду ю *цьоця* чи *вуск*.

Чом польонізуємо?

Претіж сут **тета і уйко**. Рідко хто повідат тепер **стрыко** чи **стрына, уйчына**.

Уйко і стрыко – то не до кінця тото само. **Уйко – то брат мами або муж теты, стрыко – брат вітця. Тета – сестра мами і сестра няня, стрына – жена стрыка, а уйчына – жена уйка.** Вишли цілком з ужитку стари назви родичів мужа *свекор і свекра*, заступили їх, під польским впливом, *тесць і тесцьова*, як і для родичів жени. Хоц в фольклорних текстах, в весільним обряді іщи ся лишила *свекра*.

(62)

Як дружки бальцом частували або што гпечи на сучасне весіля?

На сучасних весілях молоди барз часто стараються хоц кус оддати кольорит давного традиційного обряду. Мають по кілька чи кільканадцет пар дружок і дружбів в народних строях, з сокирками, стелят вишиваний ручник, мають старосту і свашок, і конечні капелюх. Іщи єдним – колиси обов'язковим – атрибутом весіля бив обрядовий хліб. Печиня такого хліба юж само в собі било обрядом! Могли го печи (місити тісто, носити воду і т.д.) лем заміжни баби, щасливи в подружю, котри мали здорови діти – жеби переказати тото шестя молодій. Подібні і староста мав бити женатий і щасливий в подружю. Тепер підходиме до тих справ значні простіше, не дотримуємеся старих звичаїв, але весільний коровай на вишиванім рушнику штора частіше гостит на сучасних весілях. Впечи такий хліб (округлий, з білою муки, оздоблений косом з тіста або голубами – символами любови) можна самому, а можна і замовити. Хліб символізує жита, богатство, а округлий тіж вічність, на весілю – вічну любов. Весільний коровай є освячений в церкві під час вінчання. До такого коровай колиси всаджали вершок сосни (галузка, дерево – то символ нової родини), оздабляли барвінком,

басанунками, запалляли свічку. До церкви несла го старша свашка – жена старости. О короваю сут і спеціальни приспівки, яки співала мі колиси св. п. Марія Гутиряк з Чорного:

*Ти наш любий коров'ярю,
Точив єс ся коло гаю.
Коло гаю, коло води,
Аж до нашої пані млодой.*

*Такий наш коров'яр красний,
Як на небі місяц ясний.
Таки на ним ясни свічки,
Як на небі ясни зьвізди.*

Сут тіж і жартівливи звичаї, зв'язани з коровайом. Дружки, жеби докучити свашкам, співали, же на короваю бракує того чи іншого, а свашки відповідали: «Не з такого ми краю, де на коров'яр дають тото чи тамто». Потім дівки розривали тоту сосну на короваю. Повідали, же де не розорвут, там будут сварні.

Крім короваю пекли на весіля іщи єден округлий хліб, іщи більшого розміру – балец. Він мав інче призначиня – ним частували гости. Тото могло ся одбивати при церкві по вінчаню (замість теперішніх цукерків) або аж по очепинах. По очепинах кроїв балец староста, навіт таке жартівливе повіджиня є: *Крій, старосто, балец, лем ся не вріж в палец!* Сут і приспівки до кроїня бальця:

*Крайте балец, крайте,
І нам кусьцьок дайте,
Будеме кусати,
Хлопця колисати.*

Пані Марія Гривна з Маластова вспоминали, же діти барз любили тот балец на весілю, бив смачний, солодкий.

Весіля – то добра нагода, жеби вернути хоц до даяких давних традицій. І молоди пари вертають. Коли приїжджають по вінчаню на салю, родиче витають їх хлібом – коровайом. А може і балец сой дахто гпече.

Недавно зашлам до цукерні в Горлицях і зьвідаламся о *kolacz weselu*, бо бив на виставі. Але дос молода пані ня не зрозуміла. Зачалам тлумачити і вказувати. - *A, chlebek na wesele?* – зьвідаламся пані. Пам'ятаймо о своїх звичаях і давних назвах, жеби замість коровай і бальця і в нас не появился по просту *хлебек*.

Вікторія Гойсак

Спорт єднає нас в Рокітках

Спілкування не тільки віртуальне.

Люде після виселення були розкидані по Західних Землях, щоб скоріше засимілювались. Однак люде не піддались: на роверах, потягами, фірманками чи пішки шукали один одного, щоб почутись, як дома, де була вся родина, знайом і сусіди. Сьогодні, у добу Інтернету, мобілок реальний контакт між людьми є часто непотрібний. Чи це добре? Думаю, що для нас як для меншини - це трудність переказування мови та знайомства передовсім молоді між собою. Кожна "реальна" нагода до зустрічі - це свідоцтво, що творимо живу спільноту, яка дбає про свою свідомість. Це церква, забави, ватри, табори, адже вони віддзеркалюють реальний стан нашої громади.

Майже як на Бразильському чемпіонаті.

20 червня молодь нашої школи з Лігниць (І клас ліцею і II клас гімназії) під опікою вчителів Романа Бочневича і моєю відвідали Рокітки, де розіграли футбольний матч з місцевою молоддю. Молодь з Лігниць могла побачити село і колонії, почути, куди було виселено наших людей, переважно з сіл: Мушинка, Тилич, Нова Весь, Злоцьке, Щавник, Зубрик, Білцарева, Вікова. Дякуємо Вам за

прийняття, а передовсім Луці Библьові, Адамові і Давидові Козубським. Молодь грала між собою майже 5 годин з преревою на ковбаску. Думаю, що кондиція дозволила б їм поїхати до Бразилії на футбольний чемпіонат світу! Подяка також для о. Павла Березки за поміч в організації. Віримо, що не раз завітаємо до Рокіток, але і Лігниця чекає на Вас.

Адам Вєв'юрка

«Лемківський перстеник» - подорож до Кошаліна

В днях од 7 до 8 червня діти і молодіж з дитячо-молодіжного ансамблю пісні і танця „Лемківський перстеник” разом з основательком ансамблю паньом Вікторієм Гойсак, паньом хореограф Ксеньом Онишканич і родичами взяли участ в XXXIX Фестивалю Українських дитячих ансамблів в Кошаліні.

Ансамбль оснований при початковій школі в Гладишові (гміна Устя Руске в Горлицким повіті) в 2002 р. До ансамблю належат діти в віці од 5 до 16 років. Наши виступи одбивалися на кермешах в Вільхівці, Зиндранові, Радошицях, на Лемківській ватрі в Ждині і на інчих сценах. Трираз виступлювали-зме на Лемківській ватрі в Монастирську (Україна), в Бардійові і Бехерові на сусідній Словаччині і навіт в Collegium Novum Ягеллонського університету в Кракові.

В суботу в Балтицким драматичним театрі одбилися переслухання до головного виступу. Того самого дня пополудни діти і молодіж мали забави інтеграційни при церкві. В неділю під час урочистого галя-концерту учасники нашого ансамблю представили дві веснянки і три танці. В часі тривання фестивалю оголошено результати XII Загальнопольского конкурсу малюнку „Рідні землі дідусів моїми очима”, в котрим некотри з нас заняли місця на подіум і відзнаки. Нагороди і грамоти на театральній сцені вручили Маді Болах, Любкови Гойсакови, Марисі і Яркови Клапачам, Ірені Вірхнянській, Ані Копчи і Ані Ковальчик.

Вшитки діти і молодіж тяжко працювали перед виїздом, приходили на проби, а на виступах дали з себе вшитко, жеби виконання пісен і танців задоволили жирі і публику, а передо вшитким паню ведучу ансамблю і паню хореограф.

В фестивалю, окрем нас, участ взяло іщи 17 ансамблів з пунктів навчання української мови з цілою Польщі. Виконавці запрезентували українски танці, співанки, байки і сценки гумористични, а тіж інсценізації о революційних подіях в Києві.

В часі виїзду діти мали нагоду звідити Мельно і Кошалін. Учасники ансамблю били барз задоволені з виїзду. Сердечні дякуємо пану Іванови Криницькому і Лемківській освітній фундації за фінансову підтримку нашого виїзду.

Анна Ковальчик

Фінал недільного гала-концерту. Вручення грамот.

Заміщає тіж пару слів од Оксани Баюс – то наша «сеньйорка», котра була в ансамблі од самого його заложиня і хоц юж єст студентком, то як лем має можливість, виступує з нами і сперат нас своїм артистичним досвідчињом:

«Виступи в Кошалінським театрі були для нашого ансамблю цікавим досвідчињом і визванњом: сила публіки, велика сцена, а навіт зустріч з інчима учасниками фестивалю, з котрима зме ся інтегрували під час спільного співаня і котри - з другої сторони - були конкуренційом, бо кожний ансамбль представляв свій репертуар кус інакше, наша молодіж приглядалася, як інчи гуляють, што і як сьпівають.

Напевно великим виріжніњом для нас була можливість показати найцікавішу частину виступу в неділю під час головної галі і миле слово на конець концерту од організаторів. То хибаль найліпша мотивація на майбутніст для молодих артистів!»

Оксана Баюс

Грає в шахи в Мельні

Анна Копча отримала відзнаку в конкурсі „Рідні землі дідусів моїми очима”

Забаво-веснянка на сцені Балтицького театру в Кошаліні

Над Балтиком

Антоничівка - то місце, де презентуємо тіж инчи культури, бесідуємо о них. 9 березня вказували -зме вам **«ПРОЄКТ ПАМЯ'Т. Пізнаємо себе през инчих»** при співпраці з Жидівським музеєм «Галіція» з Кракова.

Спітканя било поділене на дві частини: перша - присвячена жидівській культурі (доповідь и презентація вистави), друга – варштати, на яких учасники спітканя творили образи своїх предків на основі старих фотографій, котри принесли зо собом. На того друге кус тяжко було вас нагварити, але в кінці вшитки, хто бив, спрібували своїх рисункових сил. Тим, што поєднало нас зо жидівським народом того вечера, била пам'ят про наших предків и нав'язаня з ними емоціональної в'язи (тіж з тима, яки гмерли и їх не знаме) през одтваряня їх портрети

Авторский образ предка

в нашій свідомости за допомогою рисунку. Як ся вказало, рисунок не так тяжко зробити, а форма «контакту» з предками не штоденна. Вшитки портрети, нарисувани під час спітканя, били заміщени в інтернетовій галерії Музею.

А што чути на Антоничівці

Юж другий раз - 6 квітня - вказували-зме в нас ікони, написани през іконописців з Польщи, України, Словаччини и Білорусі. Тематом V Міжнародних варштатів іконописаня в Новици били **«СВЯТИ ГОСПОДНІ — Мученики и Ісповідники»**. В межах тих варштатів написано веце як 100 ікон, медже іншими, можна било відіти навет облича католицьких съвятых. Наша салья помістила лем частину той прекрасной вистави и била єдном з точок на мандрівній трасі. Новицки ікони належат до барже сучасних напрямків іконописних знань. Такий тіж є задум організаторів тих варштатів и мрія, яку нарешті вдало ся зреалізувати – галерія сучасной ікони, яка містится в греко-католицькій клєбані в Криниці. Досягніня того проєкту, як і сам його задум, представив присутний на отвертю отец Іван Піпка. Била тіж жива бесіда о значиню ікони в нашім житю, о традиціях ікони на Лемківщині и о тім, чи сучасна ікона дале є іконом.

Під час вернісажу била тіж проєкція документального фільму о новицких варштатах з цікавими оповіданнями учасників.

10 травня гостили-зме молоду **лемківську артистку ЮСТИНУ МАКСИМЧАК**, яка запрезентувала нам свою творчу - малярську діяльність. В роках 2003-2007 Юстина вчилася в Державній вищій професійній школі в Нисі на спеціальности Реставрація пам'яток артистичного

Медже портретами

ремесла и архітектонічних деталі, потім скінчила магістерську студію на факультеті мистецтвознавства Вроцлавського університету. Што цікаве, тепер працює в відділі консервації в Музеї польського льотництва в Кракові. Хочки малярство не є її головним заняттям, авторка мала одвагу показати кілька праць – автопортретів. Не без причини написала, що одважилася, бо так насправду того представлення не належить до найлекших. Вимагат од автора уважного спостереження себе. Треба добрі собі призріти, глибоко подумати... тим барже, що по третім, четвертім образі найчастіше зачинає бракувати малярської концепції на себе. Што зачеплять, хвалять нас в образах Юстини? То напевно непретенсіозна тиха її присутність, котра справлять, що не дасться перейти об'їк тих образів обоятно.

Праці Юстини Максимчак мали-змі змогу обзирати глони в рамках вистави XIII Лемківського Єрусалиму.

«ЗАПИСКИ ЗО СВІТА – з-під руки Никифора» то остання пропозиція Центру культури ім. Б.І. Антонича в тої півроку, але не остання в тім році. 26 червня зорганізували-змі конференцію, присвячену Дровнякови. В одріжнію од глонішнього спіткання и документальної вистави, яку зроблено на основі архівних документів, громадських роками през ОЛ, тої спіткання мало вимір суто артистичний. Хочки и того разу не бракувало акцентів дровнякової тотожності.

Мали-змі змогу почути штирі доповіді:

«Пасіонати, аматори - мистецтво до шуфляди», Здзіслава Толя; «Світ в маціцькій скринці заховам – Никифорови записки зо світа», Йоанни Земанек; «Документальне кіно – фільм фактів чи фільм фікції?» Яцка Земка; «Нихто як Никифор. Нихто як Ніко Піросмані», Яна Тшупка.

Особисті мам таке враження, що тої конференція

була инча од тих, на яких я якраз мала змогу бити або про які єм чула. Барз цікавим було порівняння біографії Дровняка и грузинського маляря Ніко Піросмані и проби націоналізації їх: Піросмані яко радянський соціалістичний маляр, а з нашого Дровняка зроблено польського артиста. Рівно нестандартова була аналіза фільмів світового кіна и фільму документального про Никифора з 60-их років.

Тема тої конференції є тіж пов'язана з тогорічним XIV едицією Лемківського Єрусалиму, де творчість Епіфана Дровняка буде інспіраційом для молодого покоління артистів.

Наталія Гладик

Записки зо світа Никифора, зліва: Я.Земек, Я.Тшупка, З.Толь, Й.Земанек

З ініціативи Петра Королівського при співпраці з Лемко-Тавер тиражом 2,5 тис. штук вказалася плита, рихтувана на щецінську забаву „Масляниця”. Не одбилася она в зв'язку з подіями на Майдані, але твори лемківських гуртів, записани на CD як цеглинка -підтримку „Для України” поширила греко-католицька Caritas.

На CD нашілися твори гуртів: „Надія”, „Лемко-Тавер”, „Леся и Музики”, „ДаМир”, „Сестри Бочнєвич”.

Придбайме єй, бо корист подвійна!

Як єм ішов од Лігниці до Маластова, зайшов єм сой на гулянку до Кракова!

І так власні зробили-зме 31 мая 2014 р. **Черговий раз в тим академічним році спіткали-зме ся в Кракові.** Краків'яне і не лем спільно наберали сил перед літньом сесійом і одреагували вшитки життєви стреси. Можна тіж било барз смачні зісти (барз дякуєме нашому спонсорів — лемківській корчмі «Gościnna Chata» в Кракові) і погуляти. До танця грав ансамбль «Троянда». А молоди і тоти кусьок старши гуляли до білого рана. Охочи могли тіж побавитися в лемківско-українську гру „Яка то мелодія” і вернути домів з нагородом, фундованом през інтернетовий sklep «Софія» з Перемишля. Очевидно, не забракло тіж гудаків-аматорів і традиційного спільного музикування і сьпіваня.

На забаву приїхали гости з цілої Польщи. Били з нами і наши приятелі з Лігниці, Вроцлава і інчих місц на „Диким Заході”. А некотрим не страшна била дорога з далекої півночі, наприклад з Іданьска, Щеціна ци Гурова Ілавецького. Не забракло тіж представників наших рідних Гір і княжого города Перемишля. Традиційні появилися меже нами тоти, котрим або юж цнеся за Краковом або думают, з яким академічним осередком зв'язатися на наступних пару років. Тих власні барз міцно заохочаєме до вибраня Кракова! Правдом є, же не маме власной домівки, але докаль є в людях охота, би разом стрічатися, то все найдєся для того і місце! А зустрічі в прихильній нам «Пивниці під Баранами» ци традиційні юж краківски гулянки сут знани навіт поза границями Польщи.

Виберайте Краків!

Тих, котри виберут або юж вибрали Краків, щиросердечні запрашаєме до нашого гуртка Об'єднання лемків! Є то хибаль наймолодший під взглядом середнього віку членів гурток. Не змінят то факту, же маме за собом юж перши велики успіхи! В 2013/2014 році зорганізували-зме дві велики забави і зустріч з проф. Б. Гальчаком. Репрезентували-зме тіж нашу організацію на декількох конференціях і інчих зовнішніх подіях. Нашой праці не забракне тіж на Ватрі в Ждини. А од жовтня зас будеме діяти в Кракові. В наших головах юж являються нови думки на майбутню діяльність. Хто знає, може занедовго повчимєся разом лемківских танців або на ново пізнаєме поезію Б.І. Антонича? До зустрічі наосени в Кракові, а скорше обов'язково видимєся на Лемківских ватрах!

*Катерина Ковальська
Григорій Суханич*

Замєніцкий Кермеш

5 липця юж десятий раз греко-католицька парохія в Замєніцах з нагоди храмового свята Івана Хрестителя організувала Лемківський кермеш. Штоб люде мали векшу можливіст участи, празник перенесено на суботу. Лемківски кермеші од віків били місцьом, де люде однаходили дорогу до Бога, але тіж і нагодом до стрічи, било то найвекше свято села. З інших сіл, парохій тіж приходили люде, штоб разом святкувати і дякувати Богу за здоров'я, щастя та виславляти інчи особисти подяки і прохання. Найважніше, однак, било то, што люде мали почутя єдності, што разом можут радіти, але і разом будут мати силу перейти терпіння коли, не дай Боже, завитат до їх житя.

Концертуют „Сонечка”

На кermешах була молитва, гостина, сьпів, бесіда, але і можна було щось собі купити: пам'ятку чи даяке солодке. З того найбарже тішилися діти. Для них кermеш значив, що будуть цукорки, тісточка чи солодка червона оранжада. То бив кус сьлід гісторії, як колись виглядали наші гірски кermеши.

Замєніцький кermеш, однак, має кус з той гісторії. Привертат тамти чудови для нас часи, а його силом є автєнтичніст. Завдяки парафіянам Замєніц на чолі з о. Павлом Березком учасники кermешу можут чути ся як дома. Літургію очолив з священниками з сусідних парохій (Любіна, Гузіц, Шпротави, Зеленой Гори, Новогроду, Пшемкова, Вроцлава, Сьроди Шлеской, Лігніці) Владика Вроцлавско - Гданьський Володимир Юшак. На кєнец літургії було посвячиня води. Од того часу, як вірили наші предки, люде можут купатися в ріці чи озері. По літургії почалася світска частина кermешу. На сцені виступали м.ін. «Ластівочка», «Сонечка», «Кичера», «Калінки», «Жайворонки», «Подольянки», «7кропка», «Троянда», «Давіден-ка», «Мацєжанки», «Вєндровни Табор», а гістми били «Словацки кружек» з Праги та барз тепло прийнятий «Горицвіт» з Берліна. Можна було почути пісьні: лемківски, з далекої України, польски (м.ін. з Буковини та Кресів), циганьски, словацки, пообзерати танці виступаючих ансамблів, видіти виставу образів (церков) Владислава Рєвака і порозмовляти з малярьом, скоштувати регіональних страв в тим з дика та сарни, купити пам'ятку м.ін. барз цікави бомбки, ручно здоблєни нашом вишивком Ольги Гиби зо Шпротави, яка дохід з них призначат на потреби шпротавской церкви. Барз добрі, што на кermеши били конкурси, забави, спортивни змагання для діти, в яких гостила наша мова і сьпів. На кєнец кermешу була забава при музиці «Троянди». Партнерами Х Кermешу в Замєніцах били ОЛ, «Кичера» (в рамках фестивалю «Сьвіт під Кичером»), місцева льокальна влада на чолі з війтом гміни Хойнів П. Каспшаком та бурмістром міста Хойнів Я. Серкєсом. Допоміг тіж кружок СЛ з Пшемкова на чолі з «Ластівочком» і Євгєном Габуrom.

Х Замєніцький Кermеш прєшов до історії, але до гнеска він в нашої пам'яті жиє як правдивє свідоцтво, што фурт мамє в собі силу передаваня наступним поколінням віру і традицію предків. Дякуємє Вам, парафіяне Замєніц і околиць, за тото свідоцтво. А ми юж гнеска ждємє Вас на ХІ Лемківський Кermеш, котрий, як Бог дозволит, зас буде на свято Івана Хрєститєля!

Адам Вєв'юрка

Лемки з України просят про молитву!

До мене дотєрла вістка од лемка родом з Розтоки (дідове). Він просит про поміч і молитву за кузина Руслана Дерєв'яника, лемка, котрого коріня з Висовой, а тепєр він ув'язнений прєз терористів на сході України. Дідо Руслана по вітцю називався Дерєв'яник Петро, син Акіма, баба - Марія з дому Ферєнц. По мамі дідо Доброскок Леон з Висови, а баба була з-під границі, Петрина. Нє знам, што з ним ся стане до часу виданя того номеру «Ватри», але вірю, што Бог при вспертю Ваших молитов буде з ним і даст йому і вшитким полонєним волю. Руслан має жену і двоє малих діти. Нижче зміст прохання кузина Руслана (просив нє подавати свого прізвища).

(ав)

В інтернеті знайшов відео з моїм родичєм Русланом Дерєв'яником, захоплєним бойовиками Дєнєцької Народної Рєспубліки 25.06.2014 в Макіївці. Руслан сидить другий зліва. Видно, що має травмовану руку, гулю на голові та босий. Був призваний в армію під час першого набору. Вже три дні в полоні. Щє ж будуть їх допитувати чи нє розвідувальна група. Дуже схоже, що чоловіків підставили, бо зразу відео пішло на Росію. Прошу, хто може, попросіть Матір Божу за Руслана.

28 червня 2014 р.

Руслана перевєли з Краматорська в Горлівку, видно, коли тікали сєпаратисти, то забрали їх з собою, то тепєр нєвідомо, як буде далі, бо наші настувають, і як поведуться ті бойовики з полонєними нєвідомо. Ми звєртали ся в Міністерство оборони, а вони відповідають, що звільнити їх нє просто чи важко.

7 липня 2014 р.

П о д я к а

Пожертви на статутну діяльність ОЛ
(в тім часопис **Ватра**):

Михайло Хомик, Нью-Йорк - 30 USD

Михайло Шафран, Битів – 200,-

Сердєчно дякуємо. Спаси Боже!

Охочим допомогти нам
подаємо наш банківський рахунок:

BANK PEKAO SA

83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Рєдакція **Ватри**

Головна управа ОЛ

Wojciech Stanisław
z Kysowej pow. Gorlice.
Prośba
o przydzielenie domu
mieszkalnego. -

Kysowa, dnia 30. VI. 1947 r.

Do

Komisji Osiedleńczej
Gminy Uście-Ruskie.

Proszę o przydzielenie mi domu mieszkalnego
Nr. 183 po wysiedlonym ukraińcu Gysy Michale
z Kysowej pow. Gorlice który wyjechał do Ł. S. P. B.
w roku 1945.

Proszę swą motywację następująco:

- Do roku 1945 mieszkałem w Uście-Kysowskim
na własnej gospodarce która składała się
z domu mieszkalnego oraz ziemi 85 ar.

W roku 1945 przeniósłem się do Gromady
Prołki pow. Gorlice i tam założyłem gospodarstwo
oraz spełniałem obowiązki Sołtysa Gromady.

Po naproście Paucy Ulra w roku 1946
przeniósłem się do Gromady Kysowa pow. Gorlice
gdzie prowadzę także gospodarstwo po wyżej wym.
ukraińcu.

Nabawę powyższego prośbę spełnienie o przychylne
uwzględnienie mojej prośby. -

Zarząd gminy w Uście Ruskim
przyjął do rozpatrzenia
wniosek, dnia 30. VI. 1947.

Wojciech Stanisław

Zarząd Gminy w Uście Ruskim przychylił się do
prośby petenta. Uście Ruskie, dnia 30. VI. 1947
Wójt Karol Wężyk
Документ з архіву С. Гладика

212

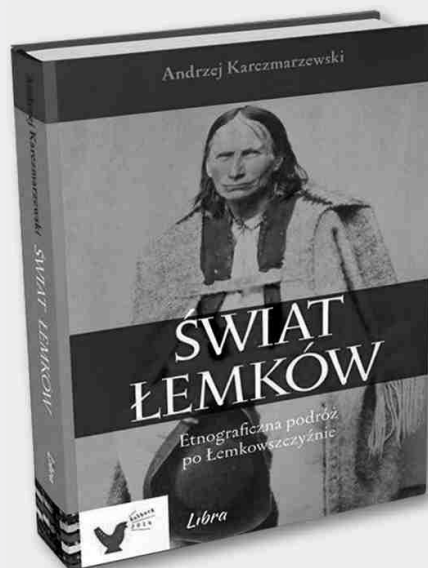
Лемківський календар 2014,
упорядник Марія Горбаль, Львів 2013, 287 с.

В Календарі читач однайде дописи о біжучих подіях 2013 р. в лемківському світі, м. ін. відзначиня дня пам'яті Б.І. Антонича во Львові, проект порядкування цвинтарів «Вирій», поїздка до центру іконописання Ванівка, аналітичні дописи про актуальні справи, поетичні твори, спогади, статі про весільний обряд, каменярство тощо, стари світлини лемківських родин, рецензії нових видань.

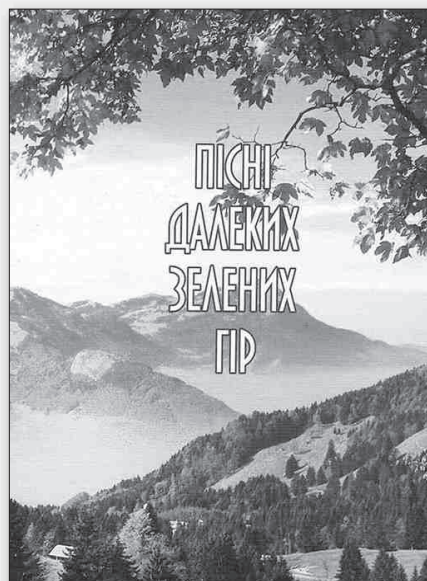
А. Kaczmarzewski, *Świat Łemków. Etnograficzna podróż po Łemkowszczyźnie*, Rzeszów 2014, 256 s.

Книжка презентує загальні відомості про лемківське осадництво, традиційні заняття лемків (пастерство, рільництво), народний стрій, будівництво, церковну архітектуру, а тіж елементи духової культури – обряди календарного і родинного циклу, давні звичаї і вірування. Найбільшу цінність, як ся видає, представляють знімки, заміщені в книзі, котрі походять з різних джерел, сут докладні описані і добрі опрацювані.

Пісні далеких зелених гір. Гурт «Лемки Києва»,
упорядник М. Цуприк, Луцьк 2010, 103 с.

Книга містить понад 40 пісень і співанок з нотами в опрацюванню для хору з репертуару чоловічого вокального гурту «Лемки Києва». Ансамбль, створений в 2001 р. з ініціативи київського товариства «Лемківщина», гуртує професійних виконавців, неодноразово брав участь в Лемківській ватрі в Ждини. Серед творів переважають лемківські народні пісні, але сут тіж твори авторські, пісні до слів Б.І. Антонича, М. Горбала (зокрема колядка з неволі), релігійні пісні.

Акція «Вісла». Завершальний етап депортації українців Польщі. Історична спадщина і суспільна свідомість, ред. С. Майкович, А. Тавпаш, О. Кровицька, Львів 2013, 147 с.

Збірка наукових статей про геополітичні передумови, хід та етнокультурні наслідки проведення акції «Вісла». Деякі дописи торкаються переселень українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини в 40-х роках в Україну, а також впливу історичних факторів на сучасне покоління лемків.

З домашньої аптечки

Без сонця, на сонці і замість сонця

Сут такі зіля, по котрих не можна виходити на сонце. Називаються они фотоалергічні. До них належат: звіробій (dziurawiec), нагідки (nagietki), анжеліка (arcydzięgiel), арніка. Они збільшають вражливост скорі на дію сонячного проміння. З той причини не можна пити гарбат и напарів з того зіля, ани робити окладів чи масочок в сонячни літні дні. Ігнорування тих рад може скінчитися сонячним попарінном або виступлінном на скорі бронзових плям, яки не дається усунути.

Не значит того, же літом маме уникати зіля – за дуже би-зме стратили, бо рослини потрафлять тіж хоронити перед сонцьом, а по його надмірній кількості злагодити біль. Найстарши натуральни фільтри, котри хоронят перед промінном UV – то витяг з рум'янку, алое, волоского оріха, олій з авокадо. Сут они и тепер додавани до косметиків, котри хоронят скору літом.

А на конец рада. Як хочете мати гарду опаленизну, замість стосувати готови косметики з хемічним складом, скористайте з самоопаляча наших прабабок – соку з моркви. Він не лем забарвит скору в делікатний бронзовий колір, а тіж додаст велику дозу бета-каротену, котрий гамує старіння скорі. Пийме смачний и здоровий сок з моркви Perez два - три тижні для здоровля и уроди.

Жичу міцного здоровля!

Анна Шкурат

Пантна чи Панкна?

На адресу редакції надійшов лист від пана Підлипчака, у якому автор запитує, чому в дописі про вечірки в Пантні („Ватра” №1(84), з’явилася назва села *Панкна*:

„Ідеться про назву мого рідного села Пантна, польською Pętna. Коли я ходив до школи під час окупації, на таблиці школи, крім німецької по-нашому був напис „В Пантній”. І так священики писали в книгах метрикальних”.

Дуже дякуємо за Ваше зауваження. Справа дійсно цікава. Отже, якби допис був українською мовою, то звичайно повинно бути *Пантна*. Так, як у наведених паном Підлипчаком прикладах. Назва *Панкна* є назвою «живою», тобто так вимовляють її мешканці напр. Маластова чи тієї ж Пантни. У текстах, які пишемо говіркою, стараємося, наскільки це можливо, зберегти місцевий колорит вимови, тому, на мою думку, запис *Панкна* тут допустимий. Це не єдина проблемна назва села. Візьмемо недалеко Бортне. Багато хто вимовляє *Боркне*, тут та ж сама зміна „т” в „к” за певних фонетичних умов. Таку ж зміну спостерігаємо у словах „кісто” з „тісто”, „кісно” з „тісно”. Ці зміни характерні для багатьох південно-західних говорів української мови, бойківського, наддністрянського, дуже поширені у гуцульському і буковинському. Отже, на мапах, знаках, в довідниках, історичних матеріалах - безсумнівно *Пантна*, а в живому мовленні і його фіксації на письмі – чому б і не *Панкна*? В останньому номері «Ватри» на с. 18 є й літературна назва Пантна.

(вг)

Наш Улюч

*Через тиждень над Сяном
З Польщі з України
Ті що тужать за селом
Зір на Улюч кинуть*

*При капличці в Грушівці
Не лиш грушівчани
Там зійдуться всі свої
Щоб віддати шану*

*Всі понесуть молитви
До святих у небі
Тому прошу прийди й ти
Там нам бути треба*

*Нам молитись під хрестом
І пісня хай лине
Біля ватри над Сяном
Всі ми як родина*

*Це вже ювілейний з'їзд
На села руїні
Буття це майбуття зміст
Пам'ятаймо нині*

Василь Шляхтич

Вертайме до давних імен!

Знаме, што лемки люблят барз жартувати і в жартах тих часто виступає “якиса” Параска. Є то особа переважні похилого віку: тета або баба, яка має в собі радіст, але і мудріст життя. През своє оригінальне ім’я для нас гнеска она є з минулого сьвіта та далекої історії з-перед 1947 р.

Єдна з найбарже шануваних святих

Може, час кус пригадати, ким була св. Параскевія і чом ей поважали наши предки. Свідчит про то власні популярніст імена, ей ікон та церкви під ей покровом на Лемківщині, але і в цілій Західній Україні.

Під іменем Параскеви в візантійсько-слов’янським сьвіті знани би́ли штирі сьвяти мучениці: з Риму (жила в II ст., ден пам’яти 26 липня), з Іконії (IV ст., 27 жовтня), маловідома мучениця, яку вшановуют 20 марця і Преподобна Параскева з Балкан (конец X – початок XI ст., 14 жовтня). Культ останньої Параскеви «Петки» бив поширений головні на Балканах і в Молдавії, де 1641 р. би́ли перенесени ей мо́щи (м. Ясси). На Русі особливо шанували Параскевію Іконійску та Римску, але життя і подвиги обох Параскев часто поєднували, в результаті чого повстав єдиний образ.

Параскевія Іконійска

Св. Параскевія жила на переломі III і IV віку в місті Іконіум. Їй родиче би́ли богатыма

Свята Параскевія

християнами, перестерігали законів, однак довго не могли мати діти. Бог вислухав їх молитов та народилось їм дитя — дівча, яку назвали

Параскевіюм, што по-грецьки значит «п’ятниця» на чест дня, коли прийшла на сьвіт. Родиче виховали ей побожно в християнській вірі, однак скоро померли та лѣшили вельке майно. Св. Параскевія не хотіла сама з нього користати, помагала хворим, голодним і подорожуючим. Славила Бога і голосила, што лем Він є правдивий. За то́то погане шмарили ей до в’язниці. В тим часі до Іконіум приби́ли війська цісаря Діоклеціана, яки почали переслідувати християн. Їх офіцер, під вражиньом краси Параскевії, просив ей виречися християнської віри. Коли она ся одмовила, наказав ей страшно тортурувати. Вночи до Параскевії пришов ангел, який привернув ей силу і здоровля. Коли на другий ден припровадили Параскевію до офіцера, она знищи́ла поганьских божків. За те дале ей тортуровано, припалано тіло свічками і в тот час сталося чудо: оген загорів на жовнірах. Офіцер барз ся встрашив і ка́зав зараз стя́ти Параскевії голову. Ті́ло Параскевії християне похоронили в ей родинній хаті.

Покровителька родин

Св. Параскевію люде в молитвах віками просили о дощ, родиче - о здоров’я для діти, панни - о добрих мужів. Она лікує безплідніст, дбає про мир і добро в родині. В XVII–XVIII ст. Параскевія, як і святи Миколай та Юрій, входить в пантеон народних українських святих. Наберат тіж фольклорного регіонального характеру. Тото власні видно на Лемківщині. Свята Параскевія виступлює в ролі доброй, мудрої газдині, яка приносить до хижи достаток і щасливу долю.

В Устю, Квятоні, Явірках...

Найве́ще ікон свято́й походить з західних регіонів України, в тим Лемківщині, сут в Національним музеї Кракова та в Сяноці: «Св. Параскева з житієм» XIV–XV ст. та «Св. Параскева з житієм» XV ст., а тіж ікона середини XV ст. «Св. Параскева з житієм» в Національним музею ім. Андрея Шептицького во Львові. Церкви св. Параскевії сут м.ін. в Устю Горлицким, Квятоні, Явірках, Чирній, Мисцовій, Пантній.

Св. Параскевія померла як мучениця на 26 році життя. В так коротким часі осягнула святіст. Думам, што не дармо наши предки доціняли св. Параскевію і ми гнеска не може́ме про то́то забити. Коли приї́жджаме на Лемківщину чи то на Ватру, чи в іншим часі, старайме́ся завітати до тих церков, де св. Параскевія дарує нам, так як нашим предкам, мир і свою опіку-покрову. Хо́ц зме розшмарени по 1947 р., однак твориме спільну родину, яка в святости Параскевії одна́ходить відвагу і прив’язання до рідной віри і традиції, переказаной нам през родичів в рідній хижі. Св. Параскевія вчит люди пошани для родини, не забивайме, што зме вшитки є́дна лемківска родина.

(ав)

Ярослав Полянський (1930-1994)

Композитор, диригент, діяч культури Ярослав Полянський вродився 15 серпня 1930 р. в с. Поляни Новосанчівського повіту на західній Лемківщині. В 1947 р. разом з родичами бив депортуваний на західні землі Польщі. Закінчив Музичну академію ім. Ф. Шопена в Варшаві і оборонив магістерську працю про лемківські народні пісні. Протягом свого життя записував фольклор лемків, а результати той праці бесідають сами за себе – понад 3 тисячі пісень, записаних в Полянах, Ганчові, Явірках, Команчі, частину з яких композитор опублікував на Лемківській сторінці в «Нашим слові», більшість однак іще чекат на видання. Ярослав Полянський опрацював сотні лемківських і українських народних пісень для хорового виконання, є тіж автором вокальних творів на вірши сучасних українських поетів Польщі. Твори в його обробках виконують численні ансамблі.

В 1972 р. Ярослав Полянський основав чоловічий хор «Журавлі», керував ним понад 10 років. Тот ансамбль можна вважати візитком української музичної культури в Польщі. Дбав маестро і про розвиток сакральної музики, навет в часи комуністични, коли пропагування таких творів било барз нелегким заданьом. Створив Камерний хор при церкві

оо. Василян в Варшаві, хор «Тисячоліття».

(ред.)

„Świat jest taki, jakim go czynimy...”

Wywiad z Dyrektorem Legnickiego Teatru,
reżyserem spektaklu „Łemko” Jackiem Głombem

Adam Wiewiórka: **Skąd zainteresowanie tematem
łemkowskim w Legnickim Teatrze?**

Jacek Głomb: To naturalna konsekwencja „charakteru pisma” naszego Teatru, który od lat opowiada lokalne historie, pisane razem z mieszkańcami Legnicy i regionu. Rozmawiamy z ludźmi, czytamy dokumenty, książki i z tego powstają opowieści wpisane w nasz lokalny świat: „Ballada o Zakaczu” (2000), „Wschody i Zachody Miasta” (2003), „Łemko” (2007), „Orkiestra” (2011), „Człowiek na moście” (2014).

A.W.: **Kiedy Pan pierwszy raz usłyszał o Łemkach?**

J.G.: 4 sierpnia 1994 r. zostałem dyrektorem Teatru w Legnicy i jakoś zaraz potem, kilka dni później, razem z wiceministrem kultury Michałem Jagiełłą i wojewodą legnickim Ryszardem Maraszkiewiczem pojechałem na Wątrę do Michałowa. Byłem pod wielkim wrażeniem tej imprezy. Niedługo potem uradziliśmy z ministrem, że trzeba jakoś łemkowskiemu zespołowi pieśni i tańca „Kyczer” pomóc i tak Jurek Starzyński został zatrudniony w teatrze jako instruktor. Pracował

w nim do 1998 r. W 1995 r. chyba pojechałem, jako przedstawiciel wojewody, z „Kyczerą” do Portugalii. Nawiązałem znajomości i przyjaźnię z Łemkami. Najważniejsze ze spotkań to nieżyjący już dziś pan Michał Oleśniewicz, skrzypek kapeli „Kyczer”.

A.W.: **Jak powstała sztuka „Łemko” i co ona ma budzić w oczach widza?**

J.G.: Powstała tak, jak inne nasze lokalne opowieści. Robert Urbański rozmawiał z Łemkami, wśród nich z panem Michałem. Studiował dokumenty, wspomnienia, m.in. Romana Chomiaka. Tak się złożyło, że parę lat później, przy innej pracy teatralnej, spotkałem się z potomkiem pana Romana, Włodkiem Chomiakiem, jedynym chyba aktorem w Polsce mówiącym po łemkowsku. Trudno mi powiedzieć, co sztuka ma budzić w oczach widza. My opowiadamy swoją autorską historię, „do śmiechu i do płaczu”, ale widz to ogląda swoimi oczami i emocją.

A.W.: **Ile w niej jest emocji, sztuki, a ile historii?**

J.G.: Jak już rzekłem, niczego tam nie wymyślił, to historia prawdopodobna. Oczywiście, jest fikcyjna, bo życiorys naszego bohatera, Oresta Gabury, zlepiiony jest z wspomnień Chomiaka i Oleśniewicza. Ale my nie dokumentujemy historii, od tego są filmy dokumentalne i reportaże. My budujemy mitologię świata rzeczywistego, kreujemy go. Opowiadamy prawdopodobne historie, wywiedzione z rzeczywistych zdarzeń. Sztuka nie jest rzeczywistością, jest kreacją.

A.W.: **Czy nie odczuwa Pan związku „Łemka” z „Dziadami”?**

J.G.: To licentia poetica autora sztuki. Zresztą świetna. Opowiadanie tej historii poprzez duchy pogłębia ją, uszlachetnia, staje się ona dotkliwsza, ale i zabawniejsza. To świetny pomysł i na nim trzyma się cały spektakl.

A.W.: **Pana świat ukazuje zagubionego zasymilowanego człowieka – Łemka, to dla świata mniejszości łemkowskiej i całej ukraińskiej oznacza, że akcja „Wisła” wygrała i Łemków już nie ma. Bo tak naprawdę życia Łemka w Legnicy po 1947 roku w Pana postaci nie ma. Co Pan o tym myśli?**

J.G.: Nie podzielam tego poglądu. Są w spektaklu sceny odbywające się już w latach 50-tych, 60-tych, 70-tych i współcześnie. Choćby scena ze wstrząsającym listem Gabury do Pana Boga, walka o odzyskanie lasów w Beskidzie. Monolog Jarka Gabury, stawiający społeczności łemkowskiej ważne pytania. Nie uważam, że akcja „Wisła” wygrała. Zwycięstwo i racja jest po stronie Łemków – świadczy o tym zachowanie przez Was tożsamości, języka, kultury.

A.W.: **Dlaczego dobór takiego imienia – Orest? Czy to oznacza, że jego rodzice spoglądali daleko na Wschód, może aż do kozackiej Ukrainy?**

J.G.: To pytanie do autora sztuki. Według mojej wiedzy, Orest to jedno z bardziej popularnych imion wśród Łemków.

A.W.: **Gdzie sztuka „Łemko” była pokazywana?**

J.G.: Ostatnio graliśmy w Turcji, w ramach projektu kulturalnego w 600-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Turcją. Bardzo ważne spektakle, świetnie odebrane, właśnie poprzez ten wielonarodowy kontekst, tak bliski tureckiej widowni. Wcześniej graliśmy w różnych miejscach Polski, na festiwalach, i niesamowicie zupełnie spektakl w Szymbarku pod Gorlicami, w sercu Łemkowszczyzny. Mieliśmy ustawioną widownię na 100 osób, przyszło 200, ścisk był nieprawdopodobny ale był to spektakl, którego nie zapomnę do końca życia, widownia płakała, myśmy płakali. Przepisuję z blogu moje wrażenia po spektaklu: *8 września o godz. 18 w Szymbarku koło Gorlic (na stuprocentowej Łemkowszczyźnie) rozpoczęliśmy – a właściwie mieliśmy zacząć – nasz spektakl „Łemko”. Nie zaczęliśmy punktualnie, bo na widownię zbudowaną na 100 widzów przyszło 200 osób i w rezultacie widzowie byli wszędzie – stali, siedzieli na podłodze, i na spektaklowych rekwizytach. To było zupełnie nadzwyczajne. Widzowie płakali, myśmy płakali, i było w tym spektaklu coś nadzwyczajnego, katharsis przez wzruszenie. Takiego stopnia wzruszenia, emocji, nie pamiętam dotąd, a jestem już jakieś 25 lat w teatrze.*

A.W.: **Jakie plany na przyszłość z tą sztuką?**

J.G.: Naszym marzeniem jest pojechać w trasę na

Balkany, pracujemy nad tym od paru lat, na razie bez powodzenia. Myślę, że emocja tamtej widowni świetnie współgra z tym spektaklem.

A.W.: **Czy ma Pan świadomość, że niektórzy Łemkowie wychodzą z przedstawienia wstydząc się za przedstawiany świat? Jak Pan myśli dlaczego?**

J.G.: Nie słyszałem o takich reakcjach. Wiem, że spektakl wzbudził kontrowersje na łemkowskich portalach, czytałem głosy za i przeciw. A jednocześnie wiele osób mocno gratulowało nam jakości artystycznej, jak i odwagi podjęcia tematu. Nie chcieliśmy robić akademii, „jasełek”, chcieliśmy opowiedzieć wzruszającą i zabawną miejscami historię, jednocześnie zadając kilka ważnych pytań. Od tego jest przecież teatr.

A.W.: **Sztuka niewątpliwie artystycznie budzi emocje i podziw. Dlaczego pokazywano ją na Zakaczu? Czy to ma jakiś związek z Łemkami?**

J.G.: Jej premiera odbyła się na I Festiwalu „Miasto”, którego idea polegała na przywracaniu zdegradowanych przestrzeni miasta poprzez sztukę. I tak Gosia Bulanda, scenograf naszego spektaklu, odkryła stary teatr „Varietes” na Zakaczu, miejsce absolutnie wyjątkowe. W latach 60 i 70-tych była tam dzielnicowa świetlica. Potem dowiedzieliśmy, że społeczność łemkowska organizowała tam swoje zabawy, imprezy...

A.W.: **Czy ma Pan świadomość, że sztuką tą wkroczył Pan w świat Łemków? Jak Pan się czuje z tego powodu i czy są jakieś plany na przyszłość, gdzie tematyka łemkowska się pojawi?**

J.G.: Wielu Łemków to moi dobrzy znajomi, koledzy.

Фрагмент штуки „Łемко”

Jednocześnie Łemkowie to bardzo ważna w Legnicy i okolicy społeczność. Naturalnym więc było, że poświęciliśmy im spektakl. Tak jak naturalnym jest, że teraz chcemy opowiedzieć o innych społecznościach – niedługo w Bolesławcu wyreżyseruję sztukę Katarzyny Knichalskiej „Moja Bośnia” – opowieść o „jugolach”, polskich reemigrantach z Bośni, w planach mamy historie o Grekach i Macedończykach. Trudno mi powiedzieć, czy wrócę jeszcze do tematyki łem-

kowskiej. Moje plany artystyczne to w pewnym sensie także improwizacja, nigdy nie mów nigdy...

A.W.: Co sądzi Pan o kole Zjednoczenia Łemków w Legnicy dla którego Pan m.in. stworzył Teatr, kiedy promowało zespół „Damy”, czy fundując nagrodę darmowych karnetów na łemkowskim balu w Legnicy?

J.G.: Bardzo dobrze myślę. Uważam Wasze działania za bardzo ważne i pożyteczne. Będę je zawsze wspierał jako dyrektor instytucji i jako artysta.

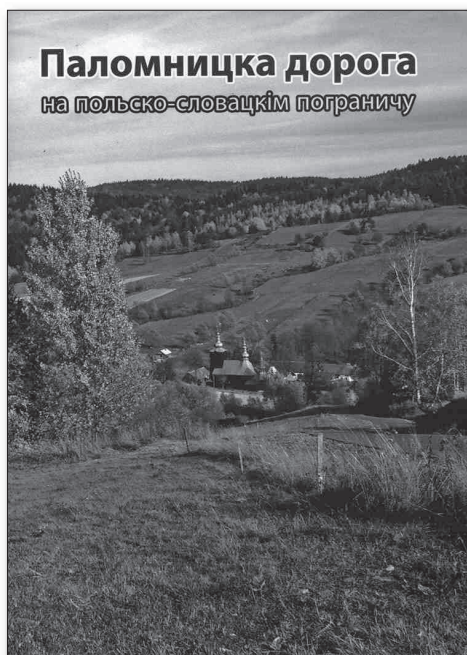
A.W.: Co Pan pragnie krótkimi słowami przekazać dla Łemków mieszkających w Legnicy?

J.G.: Żeby jeszcze mocniej kochali Legnicę i walczyli, żeby zmienić miasto na lepsze. Legnica na naszych oczach i za naszym przyzwoleniem upada, staje się coraz mniej ważnym miastem.

A.W.: Jaki jest los Łemków w przyszłości w Pana oczach?

J.G.: Jak mówi mój ulubiony bohater, Don Kichot, „świat jest taki, jakim go czynimy”. Wszystko w Waszych rękach.

rozmawiał Adam Wiewiórka

При нагоді реалізації інвестиції на Лемківській ватрі в рамках проєкту Євросоюзу „Ватра” ОЛ видало трьомовну брошуру під заголовком „Паломницька дорога на польсько-словацькому пограниччі”. Міститься в ній інформація о сакральній архітектурі по обох сторонах Карпат.

Спростування

У попередньому номері часопису «Ватра» у статті «Гожів солідаризується з Україною» використано текст авторства Ірини Борушак-Губ'як. За помилку авторку перепрошую.

Мірко Пецух

Лемківська хроніка
2
1
4

квітень

30.03-13.04. Одбилися вистави писанок Марії Келечави в музеях етнографічних Варшави, Торуня, Зеленой Гори, Вроцлава и в Музею опольських сел.

06.04. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщином” організував вернісаж праць V Міжнародних варшавських іконописань в Новиці під заголовком “Святі Господні — Мученики и Ісповідники”.

13.04. **Гожів.** В Любуському музею ім.Я.Декерта одбилася вистава, яка підсумувала 42-ий Загальнопольський конкурс писанок ім.М.Ковальського.

23.04. **Горлиці.** Міська рада прийняла рішення назвати одну з улиц міста іменем Св. Максима.

травень

10.05. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщином” організував виставу праць лемківської малярки Юстини Максимчак.

17-18.05. **Вільховець.** Місцевий гурток ОЛ за підтримки Головної управи Об'єднання лемків організував XXIV Лемківський кermesh в празник

св. Миколая (літнього). Недільни відправи очолив гр.-кат. влади́ка помічник Перемиско-Варшавської архієпархії кир Євген Попович.

28.05. **Бортне.** Музей Двори Карваціянів і Гладишів в музейній греко-католицькій церкві св. Косми і Дам'яна організував концерт Академічного камерного хору ім. Д. Бортнянського під заголовком «Бортнянський в Бортнімі». Хористів в короткій програмі гарді привитали бортнянські діти під керівництвом імосць Марії Цідило.

Концерт хору ім. Дмитра Бортнянського

28-29.05. **Завоя.** Під час II міжнародної конференції пастерської «Дев'ят сил карпатської природи» Голова ОЛ Ш.Гладик виголосив доповідь на тему походження лемків.

31.05. **Улюч.** Під час XXV-го З'їзду улючан відправлено молебен до Пр. Богородиці і панахиду на давнім церквиску по знищеній церкві за жертви сел Улюча і Грушівки.

31.05. **Краків.** Гурток ОЛ організував танцювальну забаву при музиці ансамблю «Троянда».

червень

07-08.06. **Кошалін.** Дитячо-молодіжний ансамбль «Лемківський перстеник» при підтримці Лемківської освітньої фундації ім. І.Криницького виступив в дводенній програмі 39-го Фестивалю українських дитячих ансамблів.

13-14.06. **Вроцлав.** В програмі VII-го Калейдоскопу культур - фестивалю національних та етнічних меншин Долішньої Сілезії виступили ансамблі, які представляли культуру українців, греків, караїмів, німців, татар. З нашого середовища виступували: дитячий колектив з Вроцлава «Буде файно» і колективи української школи з Лігниць – «Дикі бджоли», «Горицвіт». ОЛ репрезентувала М. Келечава і заступник голови ОЛ А. Вев'юрка.

13-15.06. **Свидник.** Союз русинів-українців Словаччини організував Ювілейне 60-те Свято культури русинів-українців Словаччини.

15.06. **Горлиці.** В монастирі сс. Василянок діти з пункту навчання рідної мови і греко-католицької катехези виступили для своїх мам з святковим програмом і інсценізацією байки «Ріпка».

19.06. **Радощі.** Дім культури в Команчі

разом з греко-католицьким парафією в Команчі організували ювілейний Лемківський кermesh в празник Пр. Євхаристії.

19.06. **Новиця.** На закінчення катехетичного року греко-католицькі отці Краківсько-Криницького деканату організували „Малу Сарепту” - інтеграційну зустріч учнів при молитві і спорті.

20.06. **Рокітки.** Молодь української школи з Лігниць в ім'я пропагування спорту розограла товариський футбольний матч з командою місцевої лемківської молоді.

19-21.06. **Новиця.** VII Спітканя театральні Інновиця не оминули теми Майдану, до теми присвяченої Б. І. Антоничу запросили письменника Юрія Адруховича.

21-23.06. **Сянок.** В рамках Світового з'їзду сянічан урочисто відкрито таблицю присвячену Б.-І. Антоничу на Гімназії №2, котру закінчив поет. Ініціатором поставлення таблиці було ОЛ.

26.06. **Горлиці.** Центр культури ім. Б.-І. Антонича в рамках “Спіткань з Лемківщиною” організував міні-конференцію під заголовком «Записки зо сьвіта – з-під руки Никифора». Зустріч вела Й.Земанек за участі З.Толя, Я.Земка, Я.Тшутка.

28.06. **Ждиня.** На об'єкті «Лемківської ватри» ОЛ оддало до ужитку новопоставлений павільйон з призначенням для вистав, презентацій і гастрономії. Об'єкт, поставлений в рамках проекту «Паломницька дорога на польсько-словацькій пограниччю» урочисто відкрили: Війт Гімини Устя Горлицьке Д.Ридзанич, Віце-староста Повіту Горлицького К.Гурські, Голова ОЛ Ш.Гладик, довголітній Староста «Лемківської ватри» П.Чухта і представник Єврорегіону Карпати М. Ставарські.

28.06. **Горлиці.** Під час Дни Горлиць виступили ансамблі XVII Міжнародного фольклорного фестивалю „Сьвіт під Кичером”.

28.29.06. **Елленвіл.** США. Організація Оборони Лемківщини організувала XIV Лемківську ватру.

(мг)

60 років свідницького Фестивалю

LEM. www - вартат заздріти, послухати...

Центр культури ім. Б.-І. Антонича в Горлицях:

- концерти, виставки, дебати, прелекції, презентації
- Бібліотека ім. Василя, Теофіля и Олександра Куриллів
- кімната присвячена Б.-І. Антоничу
www.facebook.com/CKAntonycz

Свято лемківской культури "Лемківська ватра"

Ждиня, 18-20 липня 2014 р.

www.watrazdynia.pl

Об'єднання лемків

www.lemkounion.republika.pl

Лемківська освітня фундація ім. І. Криницького

www.lemkoeducationfound.republika.pl

Радіо „Кермеш”

Передачі: неділя 22:35 - 23:00

Ведучи: Павлина Цюрик, Роксана Тхір

kermesz@radiokrakow.pl

www.radiokrakow.pl

Радіо „Скриня”

Передачі: четвер 19:05 - 20:00

Ведучи: Івона Пентак, Ольга Галабуд

skrynia@radio.rzeszow.pl

www.radio.rzeszow.pl/media-box

Радіо „Радіо лемко”

www.radio-lemko.pl

„Лемколянд” - байки, гри, малюванки

www.lemkoland.com

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 4

у Лігниці ім. Б.-І. Антонича

www.zso4legnica.pl

Комплекс загальноосвітніх шкіл № 2

у Перемишлі ім. М. Шашкевича

www.szazsk.edu.pl

Світова федерація

українських-лемківських об'єднань

www.sfulo.com

Передплата „Ватри”

Ціна одного примірника 3 зл. + 1,75 зл. поштової оплати в Польщі.

Річна передплата 4 x 3 зл. + 7,00 зл. (кошти пересилки) = **19,00 зл.**

Від закордонної пересилки однієї „Ватри” поштова оплата - **13 зл.**

Річна закордонна передплата 4 x 3 зл. + 52,00 зл. (кошти пересилки) = **64,00 зл.**

Передплату замовляти за адресою Редакції. Вплати просимо пересилати на банківський рахунок:

Zarząd Główny Zjednoczenia Łemków

BANK PEKAO SA: nr konta 83-1240-5110-1111-0000-5207-8745

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji

Budac / Wydaje

ZJEDNOCZENIE ŁEMKÓW

Zarząd Główny

ul. Jagielly 2, 38-300 Gorlice; tel./fax 18 35 32 906

www.lemkounion.republika.pl; lemkounion@poczta.onet.pl

„Ватра” літо 2014 (86)

Редагує колегія

❖ Вікторія ГОЙСАК **головний редактор** ❖ дизайн Еміль ГОЙСАК ❖

❖ Адам ВЄВ'ЮРКА **редактор на Західні Землі** e-mail: adamwiew@wp.pl ❖

❖ Наталія ГЛАДИК, Олександр МАСЛЕЙ, Штефан ГЛАДИК, Григорій ТРОХАНОВСКИЙ ❖

❖❖❖

Технічне оформлення

FHU „LEBO” Gorlice; Drukarnia „Kwadrat” Nowy Sącz

❖❖❖

Adres Redakcji

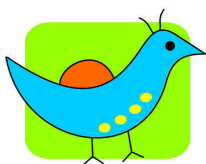
ul. Dworzysko 5, 38-300 Gorlice, e-mail: redakcja.watra@interia.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skrótów oraz korektę językową nadesłanych tekstów.
Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z jej poglądami.

Ватра

watradylnia.pl
Лемківськ@ ватра в Ждани
18-20.07.2014

lemkoland
www.lemkoland.com

Міля и Марія на своїм бльогу:
<http://makelifelemko.blogspot.com>
пропонують нам смачну кухню и все оригінальну моду

Бльогу. [www](http://www.makelifelemko.blogspot.com)

Трампки

Трампки вшелеякой масти переживають свій ренесанс, а на додаток сут туні, як борщ, и можна їх змінити кілко влізе. Не бійтєся дашто до них пришити, домалювати, перефарбувати - товдиль наберут індивідуального характеру!

Я поставила на малу зміну, котра не коштувала ня дуже заходу. На свої трампо-балетки пришилам оздобну басанунку, котра виглядат як вишитя.

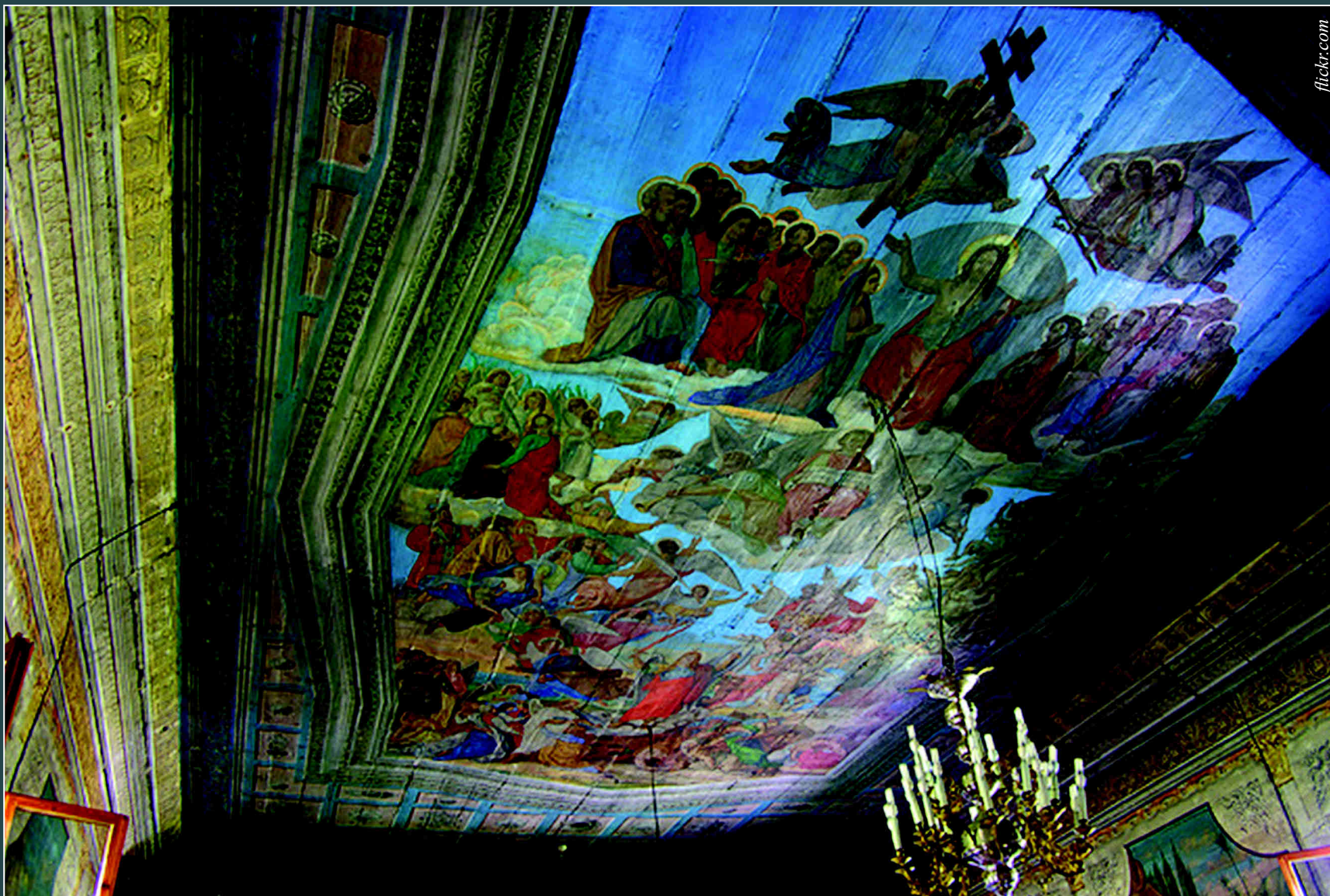
Салатка з авокадо і курятином!

1 авокадо
1 куряча груд
1 цукіня
100 г рижу
50 г лущеного соняшника
салата, олива
провансальське зіля, сіль и попер

1. Покроїти цукіню в тоньки плястри и посмажити на оливі аж ся зарум'янит.
2. Курячу груд покроїти на мали кавальці, обточити в провансальским зілю и посолити. Посмажити на оливі.
3. На тій самій пательни легко зарум'янити соняшник.
4. Покроїти авокадо в костку, зварити риж, порвати салату. Вшитко вимішати.

fol. Subbotina An

200-ліття церкви в Королеві Рускій

В 2015 році мине 200 років од будівництва церкви в селі Королева Руска (тепер Королева Вижня) в повіті Новосанчівським. Дерев'яна церков, побудована в західно-лемківським стилю стоїт в селі до гнеска, заховався іконостас і прекрасни розписи повали і стін. До редакції звернувся Іван Вишовський, уродженець Крільови, котрий тепер мешкат в Чорткові (Україна) з проханням наголоснити тоту справу і заохотити колишніх мешканців села і їх нащадків до зорганізування і одзначиня той урочистой дати. Може найдутся активни крільовчане, котри підоймуться організації такого свята. Контактиви дани пана Івана Вишовського і його родини в Польщи сут доступни в Редакції.